



**The Two Covenants  
in Galatians**

**Ang Duha ka Katipán  
sa Galacia**

A.T. Jones

# Ang Duha ka Katipan sa Galacia

A.T. Jones

Ginkuha gikan sa Review and Herald nga artikulo  
May 29,1900– July 31 1900

Printed by



[Maranathamedia.com](http://Maranathamedia.com)

[Maranathamedia-Philippines.com](http://Maranathamedia-Philippines.com)

September 2023

# Mga Kaundan

Pagpakilala .....	4
Ang Duha ka katipan— Galacia 4:21-31 .....	7
Ang Kabuhi ni Abraham— Galacia 4:21-24.....	9
Si Hagar kag si Sarah— Galacia 4:21-25.....	14
Sa diin nga Katipan ka? — Galacia 4:21-25.....	20
Isikway ang Daan nga katipan—Galacia 4:21-31.....	25
Pagpakilala sang “kon’ kag “niyan” — Galacia 4:21-24.....	31
Daan nga katipan pakadto sa Bag-ong katipan— Galacia 4:21-31.....	37
Ang nagabangi nga katipan.....	42
Kaugalingon okon si Kristo?— Galacia 4:21-31;5:1 .....	48

## Pagpakilala

Dili masaysay nga kalipay sang nasapwan ang relasyon sang Amay kag Anak nga gin-expresar sa 1 Corinto 8:6 naghatag sang yabi agud mabuksan ang madamung mga komplikto sa kasulatan nga sadto anay gin-isip nga misteryo okon wala pag-ipahayag. Ina nga yabi ginlaragway sa libro nga Divine Pattern of Life okon langitnong sulundan sang kabuhi nagpakita nga ang Amay amo ang ginhalinan sang tanan nga butang kag ang Anak amo ang alagyan sini tanan. Ining ginhalinan kag alagyan nga kaangtanan may Iyang signatura sa madamung elemento nga naga-inupdanay. Ang bana kag asawa, daan kag bag-ong kasulatan, balaan kag labing balaan nga hulot, inugpahuway kag kapiestahan, adlaw kag bulan, tanan sa sining mga butang naghatag sing maathag nga kapawa sang sinang langitnon nga sulondan. Nakahimo ina nga kompleto sa balatyagon nga mahibaloan ang relasyon sang Dios sa Iyang Anak; amo ang pangbukas nga yabi nga nabuksan ang madamung misteryo sa kasulatan.

Sang tuig 2015 nagapamalandung ako kon bala ining duha ka katipan nga ginhimanbit sang balaan nga kasulatan naga-operate man suno sa langitnon nga sulondan sa diin sang isa ka katipan pagadalhon sang isa. Kon tan-awon daw sa naga operate sa baliskad nga sistema ining ang daan nga katipan nga nagdala sang kamatayon bilang suli sang sa bag-ong katipan nga nagadala pa kinabuhi. Ini nga framework magahatag sa aton sang balatyagon nga ang daan nga katipan lain samtang ang bag-ong katipan maayo. Ang daan nga katipan dapat likawan samtang ang bag-ong katipan dapat nga batonon. Samtang akon ini ginapamalandungan ang texto sa 2 Corinto 3:7 gulpi lang nag-athag; sa diin si Pablo nagsiling nga ang pagministeryo sang kamatayon nasulat kag naukit sa bato nga mahimayaon. Kon yadto; mahimayaon buut silingon maayong butang. Nyan nanging maathag nga agud matawo liwat ginkinahanglan nga ang isa mapatay kag nyan matawo liwat nagbutang ini sang kamatayon kag kabuhi bilang pasunud. Ini nagkahulugan nga ang daan nga pagpakigkatipan amo ang alagyan agud nga makasulod sa

bag-ong pagpakigkatipan. Ang matuud; ining duha pareho nga nagapangabudlay agud nga ang isa magadala sa imo pakadto sa isa.

Sang nagdason nga tuig samtang ako nagahiwat sang katipunan sa norte nga bahin sang Germany nagabasa ako sang libro nga Studies in Galassians by A. T. Jones kag sa sulod sining libro nasapwan ko ang konfirmasyon nga akon ginapangita.

Gani ang pagpakigkatipan nga halin sa Sinai nagdala sa ila sa pagpakigkatipan upod kay Abraham. Ang una nagdala sa ila sa bag-ong pagpakigkatipan. Gani ang kasugoan, nga amo ang basihan sang amo nga kasugtanan, —ang nabuka nga kasugoan, — amo yadto ang ilang manunudlo sa pagdala sa ila sa kay Kristo, agud nga sila mapakamatarung paagi sa pagtoo. A.T. Jones RH July 17, 1900

Ini tama ka importante nga mahibaloan. Ini isa ka proseso nga ang daan nga pagpakigkatipan amo ang magadala padulong sa bag-ong kasugtanan nga makahimo nga ang manunudlo (nga amo ang kasugoan) magadala sa amo nga kalag sa kay Kristo agud nga siya mapakamatarung paagi sa pagtoo.

Sa sini nga panghunahuna magahatag sang gahum kag kahulugan sa yabi nga dinalan nga gingamit ni A. T. Jones sa Sermon 18, 1893, Roma 5:20

Karon aton basahon ang diri sa Roma 5:20 “Ang kasugoan nag-abot man, agud nga magbugana ang paglapas; apang diin ang sala nagbugana, ang bugay nagbuga sing labi pa.” Nyan nag-abut bala ang kasugoan nga isa lamang, sa pagpakita sang sala kag amo lang gid ina? {congregasyon: “wala”} nagkahulugan nga tubtub gid didto sa katapusan- ang kahulogan sang katapusan nga; paagi sa sina malambot ang isa pa, ang labaw sa pagkahibalo sang sala. Tuud na? { congregasyon: “hoo” } gani nyan, kon diin ang sala nagadamu— sa diin nagadamu ang grasya? { congregasyon: sa amo man nga duug”} dira mismo? { congregasyon: “hoo” } pero amo bala sini ang pagkabasa, “ sa diin ang sala nagabuad, ang grasya gabuad”? { congregasyon: “Indi” ‘labi pa gid.’”} sa

pagkamaayo di bala, kon mag- amo lang sina nga kon diin ang sala nagabuad didto ang grasya nagabuad? Maayo gid kon tani pero indi amo sina ang pamaagi nga ginahimo sa Ginoo kabalo ka. Nagahimo sia sang mga butang nga sa pagkamaayo— bug-os nga maayo, kasubung kaayo sang nahimo sang Dios nga maayo. A.T. Jones, Sermon 20, 1893

Ang kasugoan nga mangin sa aton experiensya paagi sa daan nga katipan bangud nga ang sala nagabuad. Magahimo ini nga ipakita sa aton kon daw ano kita ka makasasala. Ano ang tinutuyo sini? Ang pagdala sa aton palapit kay Kristo sa bag-ong pagpakigkatipan. Ang duha ka katipan pareho nga nagatrabaho sing tingub. Ang daan nga katipan may surat nga nagapatay sang daan nga pagkatawo agud nga ang bag-ong pagkatawo mabanhaw sa bag-ong pagkinabuhi adlaw adlaw. Ini amo ang langitnon nga sulondan sang Amay kag Anak nga naghatag sang yabi para sa kon paano mag-angtanay ang daan sa bag-ong pagpakigkatipan. Ang daan magadala sa bag-o kag magapakita sang ilang pagpangabudlay agud nga mahatagan ang kalag sang kompleto nga experinsya sang pagkamatarung paagi sa pagtoo.

Ayhan ikaw man napakamaayo kasubung nga ako nagbasa sa sining malahalon nga kamatuuran nga dala sa sini nga pagtoon sang mga artikulo nga naporma nga parti sang pinakamalahalon nga menahe nga ginpadala gikan sa langit. Agud nga magbanaag sa duta upod sa Iyang Himaya.

Adrian Ebens

## Ang Duha ka katipan— Galacia 4:21-31

Review and Herald, May 29, 1900

“Sugiri ako, kamu nga buut nga magpaidalum sa kasogoan, wala bala kamu makabati sang kasugoan? Kay nasulat na, nga si Abraham may duha ka anak nga lalaki, ang isa sa ulipon nga babayi kag ang isa sa hilway nga babayi. Apang ang natawo sa ulipon nga babayi natawo sono sa unod, ang anak sa hilway nga babayi paagi sa saad. Karon ini is ka palaangiran: ining mga babayi amo ang duha ka katipan. Ang isa sa bukid sang Sinai, nga nga nagapanganak nga sa kahiolipnan; sia si Hagar. Karon si Hagar amo ang bukid sang Sinai sa Arabia; ang naigoan niya Jerusalem nga amo karon, kay yara sia sa kahiolipnan kaupud sang iya mga anak. Apang ang Jerusalem nga sa ibabaw hilway, kag ia aton iloy. Ky nasulat na, “magkalipay, O baw-as nga wala nagapanganak; maghugyaw kag magsingit, ikaw nga wala ginasakiti; kay madamu pa ang mga anak sang binayaan sang sa iya nga may bana,” karon kita, mga kauturan, subong kay Isaac, mga anak sang saad. Apang subong sadtong tion ang natawo sono sa unud naghingabot sa iya nga natawo sono sa Espiritu, amo man ini karon. Apang ano bala ang ginasiling sang kasulatan? Sobola ang ulipon nga babayi kag ang iya Anak; kay anak sang ulipon nga babayi indi magapanubli kaupod sang anak sang hilway nga babayi.” Gani, mga kauturan, indi kita mga anak sang ulipon nga babayi kondi sang hilway nga babayi.” (Galacia 4:21-31

“Ini sila amo ang duha ka mga pagpakigkatipan.” Nyan ano bala ining duha ka pagpakigkatipan?—ining duha ka mga babayi, bangud kay ang pagpakigkatipan sa Sinai ginrepresentaran ni Hagar samtang ang isa ni Sara. Ang Revised version sang bersikulo 24 mabasa nga kaangay sini: “kay ining mga babayi amo ang duha ka katipan,”

Ining duha; mga iloy sang mga anak ni Abraham ang isa paagi sa ulipon nga babayi: ang isa paagi sa hilway. Si Hagar amo ang ulipon: si Sara amo

ang hilway nga babayi. Ang duha ka anak sining duha ka babayi nagarepresentar sang mga kaanakan sang sining duha ka katipan.

“Ini amo ang duha ka katipan.” Ini na plastar nga ang duha ka katipan nagsugud sa panimalay ni Abraham.

“Ini amo ang duha ka mga katipan.” Ang bisan sin-o gani, ang magtuon sining duha ka katipan dapat nga magtoon sini.

“Ining duha ka katipan.” Ang bisan ano nga pagtuon sang duha ka katipan, nga wala nakatuon sini, wala sia matuud nakatuon sang duha ka katipan.

Sa “sining Duha ka katipan.” Pagtuon nagsugod, kag ang bisan sin-o nga magtuon sining duha ka katipan dapat magsugod sa kon diin ini nag-umpisa. Kag diri nga pagtuon kita magasugod sa pagtuon.

Kag kita makasulod sa labing bintaha sa pagpanugod, kami nagapangabay nga aton ini basahon karon kag sa masunod pa nga semana ang Genesis 15, 16, 17, kag 21:1-21– siguro labing nubo makapito ka beses.



## Ang Kabuhi ni Abraham— Galacia 4:21-24

Review and Herald, June 5, 1900

“Sugiri ako, kamu nga buut nga magpaidalum sa kasogoan, wala bala kamu makabati sang kasugoan? Kay nasulat na, nga si Abraham may duha ka anak nga lalaki, ang isa sa ulipon nga babayi kag ang isa sa hilway nga babayi. Apang ang natawo sa ulipon nga babayi na tawo sono sa unod, ang anak sa hilway nga babayi paagi sa saad. Karon ini isa ka palaangiran: ining mga babayi amo ang duha ka katipan. Ang isa sa bukid sang Sinai, nga nagpanganak nga sa kahiolipnan; sia si Hagar.”(Galacia 4:21-24).

Gani ang duha ka katipan yara sa panimalay ni Abraham. Kay “ining mga babayi amo ang duha ka katipan.” Bersikulo 24, RV

Apang paano bala nga ining duha ka babayi natuon sa panimalay ni Abraham kag ang isa sa sini nanging katipan gikan sa bukid sang Sinai? “Kay ini sila amo ang duha ka katipan; ang isa gikan sa bukid sang Sinai nga naigoan kay Hagar.”

Bangud nga si Hagar isa nga sa duha ka katipan,— ang gikan sa Sinai, kag ang isa nga naigoan sa ulipon,— ang storya ni Hagar sa panimalay ni Abraham amo ang storya sa katipan nga gikan sa Sinai.

Apang ang Dios naghimo sang Iyang kaugalingon nga pagpakigsaad kay Abraham sa wala pa si Hagar. Kag ini nga katipan ginkompirma sa kay Kristo, sa wala nahinambit mahitungud kay Hagar.

Ini nga katipan amo ang katipan nga sang saad sang Dios sa kay Abraham kag sa Iyang binhi— indi “mga binhi” nga bilang madamu: kundi bilang isa gid lang, kag sa imong binhi, nga amo si Kristo” ang katipan sang Diosnong pagkamatarung, —ang pagkamatarung sang Dios; nga paagi sa pagtoo,— kay ang Dios naghimo sang kasugtanan kay Abraham okon

katipan, si Abraham “nagtoo sa Ginoo; kag ini gin-isip sa iya nga sa pagkamatarung” ( Gen. 15:6).

Ini nga saad para kay Abraham, agud nga sa iya ang tanan nga panimalay sang duta pakamaayohon, nga sa iyang Binhi ihatag ang dutang saad, nga amo ang duta nga magaabut; kag ang iyang binhi mangin kaangay sang mga bitoon sa langit.

Ini nga Binhi, nga sa iya ang saad ginhimo, sa kay Kristo, ini nga katipan ginhimo sa kay Kristo; kag kon si Abraham magtoo sa Dios, kag tungud sini gin-isip sa iya nga sa pagkamatarung, ini nga katipan gincompirmar ni Kristo. Busa, ini amo ang walay katapusan nga katipan, nga ang Jerusalem amo ang sabat, nga yadto sa ibabaw; para, nga sa sina nga katipan, bangud sa sina nga saad, si Abraham “iyang ginpangita ang banwa nga may mga sadsadaraan, nga ang manunukod kag manugbuhat sini amo ang Dios.” (Hebrew. 11:10).

Ini tanan nag-abot kay Abraham sang siya wala pa sing anak; kag ang saad mahanabu sa iyang Binhi okon Lahi. Nagligad pa ang madamung mga tuig nga nahinambit sang Ginoo ang Lahi ni Abraham sadto pa nga wala pa gid sia anak. Si Abraham tigulang na sang una nga ginhinambit ang mangin iyang Lahi, kag labi nga sia nagatigulang pero ang lahi nga ginhinambit wala pa. Suno sa iyang ginsiling:- O Ginoong Dios, ano bala ang ihatag mo sa akon, kay nagapadayon nga wala ako sing anak, kag ang manunubli sang akon balay amo si Eliezer nga tagaDamascu?” Kag si Abram nagsiling “ yari karon, wala mo ako paghatagi sing kaliwat; kag ang ulipon nga natawo sa akon balay mangin akon manunubli.” Kag yari karon ang Pulong sang Ginoo nag-abut sa iya, “ini nga tawo indi mangin-imo manunubli; ang imo kaugalingon nga anak nga lalaaki mangin-imo manunubli.” Kag gindala niya sia sa gowa kag nagsiling, “tanglaa ang langit, kag isipa ang kabitoonan, kon sarang mo sila nga maisip.” Niyan nagsiling sia sa iya, “mangin subung sini ang imo mga kaliwatan.” Kag nagtoo sia sa Ginoo; kag gin-isip ini sa iya nga sa pagkamatarung. Kag nagsiling Sia sa iya, “Ako ang Ginoo nga nagpagwa sa imo sa Ur sang mga Caldeanhon, sa paghatag sa imo sining duta nga panublion.” Genesis 15:2-7

Kag sang si Abraham nagpamangkot: O Ginoo Dios, paano ko bala mahibaloan nga panublion ko ini ?”Nagsiling Sia Ginoo nagsabat sa iya, kuha ka sing tinday nga baka nga tatlo katuig ang idad, kag babayi nga kanding tatlo ka tuig ang idad kag karnero nga lalaki nga tatlo ka tuig, isa ka tukmo, kag isa ka kuyabog nga salampati.” Kag nagkuha sia sini tanan nga mga butang nga sa iya, ginpihak sila, kag ginbutang ang tagsa ka pihaksa tampd sang pihak; apang wala niya pagpihaka ang mga pispis. Sa sadtong adlaw ang Ginoo nagpakigkatipan kay Abram, nga nagasiling, “Sa imo mga kaliwatan ginahatag ko ining duta, kutub sa suba sang Egipto tubtub sa suba nga daku, ang suba nga Eufrates, (Gen. 15:8-10,18).

Sa sini niyan, amo ang Diosnon kag langitnon kag walay katapusan nga katipan, ginhimo kag ginkompirmar upod kay Abraham, ginpangako sang Dios ang Iya kaugalingon nga kabuhi agud lang nga ang saad matigayon, kag indi ini mapaslaw magluwas lang kon wala na Sia.

Apang sa amo man nga tion nga naglabay, kag wala anak nga nakita, kay si Sarai nga asawa ni Abraham wala magbusong sing anak .” Pero si Sarai “ may ulipon nga Egiptohanon nga ginhinganlan Hagar kag si Sarai nagsiling kay Abram, “ Yari karon, ang Ginoo nagpugong sa akon sa pagpamata; hiusa ka sa akon ulipon nga babayi; ayhan makaagum ako sing mga anak paagi sa iya.” (Genesis 16:1,2). Gani nagsulod sa eksena si Hagar kag nasulod sa amo nga storya.

Pero paano nga nadala sa istorya si Hagar? Paagi bala sa pagsalig sa saad sang Ginoo? — indi. Nagsulod si Hagar sa istorya tungod sa pagkawalay pagsalig. Ini napamatuud-an nga matuud, sang ang bug-os nga plano natigayon, kagnasapwa nga indi maayo; ato tanan ginsikway; kag ang ginsaad nga lahi; sa gihapon amo ang ginpaabot nga matawo paagi kay Sarai kag “Bangud sa pagtoo bisan si Sarai nakabaton sing gahum sa pagpanamkon, bisan nga tigulang na sia sa, sanglit nga gintuohan niya; natutumang gid nagsaad.” (Hebreo 11:11)

Ini tigulang na, ngaa amo sina, ngaa nga indi sa nagpanamkon sang sia huben pa? Ina tungud sang iyang pagkawalay pagtoo, kag wala Niya pagsaligi nga matutumang ang saad.”

Nyan amo sina, sa iyang pagkawalay pagsalig sa Dios, kag bangud sang pagkawalaypagsalig, nagduso kay Sarai nga maghimo sang pamaagi nga nangin kabangdanan nga si kay Hagar nakasulod sa istorya. Kag ini nga padugi, nagtuhaw bangud sang iyang walay salig sa Dios, kag walay pagtoo sa Iya, yadto tanan nga padugi natural nga nagasulod sa hunahuna —ang inbensyon sang unod—agud nga matuman ang saad sang Dios.

Ang importante nga dapat bantayan sa padugi ni Sarai amo nga matuman ang saad sang Dios. Ang hunahuna nga ang Dios indi makatuman sang Iyang saad kundi nga ang Dios dili buut magtuman sang amo nga saad. Kay si Sarai nagsiling, “Yari karon, ang Dios nagpugung sa akon sa pagpamata.”ini nga akusasyon nga ang Dios dili matutum sa Iyang bahin. Kag bangud nga ginpungan sang Dios kag napaslawan sya sa Iyang saad, natural nga nagkonklud si Sarai nga siaang magtuman sang among saad, paagi sa paghimo sang iya kaugalingon nga paaagi resulta sang iyang walay salig kag walaay pagtoo sa Dios.

Kag bisan pa si Abram naglaylo sa iyang pagsalig sa Dios, gikan sa pagsalig sa saad sang Dios. Si Abram nahulog sa amo man nga padugi sang walay salig kag walay pagtoo, ini nga inbensyon sang unod. “Si Abram nagpamati sa tingug ni Sarai.”

“Gani si Sarai, asawa ni Abram, nagkuha kay Hagar nga iya ulipon nga babayi nga Egiptohanon, sa tapus nga makapuyo si Abram sang napulo ka tuig sa Canaan, kag ginhatag niya sia nga asawa kay Abram nga iya bana kag naghiusa sia kay Hagar, kag nagpanamkon sia; kag sang nakita niya nga nagpanamkon sia, gintamay niya ang iya agalon nga babayi...”kag si Hagar (Genesis 16:3,4,15).

“Apang siya nga natawo sa ulipon nga babayi natawo sa unod.” May iban pa gali nga paagi nga pwedi sia matawo? Ang iyang pagkatawo bunga lang sang natural nga panghunahuna, sa walay pagsalig kag walay pagtoo sa Dios,— ang inbensyon sang unod.

“Karon ini isa ka palaangiran: ining mga babayi amo ang duha ka katipan. Ang isa gikan sa bukid sang Sinai nga nagapanganak nga sa kahiolipnan; sia si Hagar. (Galacia 4:24)

Busa, ang katipan nga naigoan kay Hagar— amo ang katipan sa bukid sang Sinai— amo ang katipan sang tawo nga sa pagkawalay pagsalig kag walay pagtoo sa Iyang saad, sa paghibalo lamang nga ang kinaiyahan sang tawo kag ang pagkapanganak sa unod, nakita bangud sa ila kaugalingon nga mga inbensyon, kag ang ilang kaugalingon nga pagpaninguha, sa pagkab-ot sang Diosnon nga pagkamatarung, kag ang mga palanubli-on nga naupod sa amo nga pagkamatarung.

Pero ang pagkamatarung sang Dios, nga naupod sa palanublion sa tanan niyang kabug-osan, dulot nga walay bayad.

## Si Hagar kag si Sarah— Galacia 4:21-25

Review and herald, June 12, 1900

“Sugiri ako, kamo nga buut magpaidalum sa kasogoan, wala bala kamu makabati sang kasugoan? Kay nasulat na nga si Abraham may duha ka anak nga lalaki, ang isa sa ulipon nga babayi. Apang ang anak sa ulipon natawo sono sa unod, ang anak sa hilway nga babayi paagi sa saad. Karon ini isa ka palaangiran: ining mga babayi amo ang duha ka katipan. Ang isa gikan sa Bukid nga Sinai sa Arabia; ang naigoan niya Jerusalem nga amo karon, kay yara sia sa kahiolipnan kaaupod sang iyang mga anak.” (Galacia 4:21-25).

Ginarepresentaran ni Hagar ang katipan sa Sinai. Si Hagar ulipon kag isa ka Egiptohanon. Ang iyang anak ulipon kay natawo sia sa isa ka ulipon: subung nga aton nakit-an nga natawo sia bangud kay walay pagtoo kag walay pagsalig sa saad sang Dios – gani ang amo nga pamaagi padugi sa unod Busa, “sia nga natawo sa ulipon nga babayi natawo sa unod.” “Kay ang panghunahuna sono sa unud batok sa Dios; wala ini sia gapasakup sa kasogoan sang Dios, indi gid sarang makapasakup; kag ang mga sa unud indi makapahamuut sa Dios. Roma 8:7-8

Suno, sa katipan nga ginatindugan ni Hagar— ang katipan sa Bukid sang Sinai— amo ang tawhanon nga pagpakigkatipan, nga ang nahibaloan lang amo ang natural nga pagkatawo sa unud, pagpangita, nga sa ila kaugalingon nga mga inbensyon kag sa ila kaugalingon nga pagpanikasug, sa pagkab-ot sang Diosnong pagpakamatarung kag sa pag-angkon sinang palanublion nga upod sa amo nga pagkamatarung. Ini, tungud, suno sa aton nakita, si Sarai kag Abram may yara na bug-os nga saad sang Dios, kag sang Iyang pagkamatarung nga ginkompirma ni Kristo sa wala pa naimbento ang padugi nga sa kay Hagar. Kag ang amo nga padugi mahimo lang nga na imbento sang ginsikway ang saad sang pagpakigkatipan. Kag sa pagsikway sa amo nga pagpakigkatipan kag

saad mahimo lang kon ang bug-os nga pagsalig nasandig sa unudhon nga pamaagi.

Karon nyan, sa wala pa sila nakaabi=ot didto sa Bukid sang Sinai, may ara na bala daan nga pagpakigkatipan ang Dios sa ila?— May ara. Ila na nga daan nabaton ang pagpakigkatipan nga sa kay Abraham, pero kaangay man kay Abram kag Sarai sa wala pa sila nagsulod sa padugi nga nagdala kay Hagar.

Ini nga katipan indi lang kay Abraham kutub kundi ini tubtub sa tanan nga malambutan, nasalipda lang ini sang naglabay nga mga tinion sa tunga ni Abram kag nila: pero ila ginsulit ang amo man nga tikang, dirikta nga ang Ginoo nagpakigkatipan upod sa ila kaangay sang ginhimo sang Ginoo kay Abram. Ini tanan ginhimo sang Dios nga pagpakigkatipan sa ila sa wala pa sila nagbiya gikan sa Egipto tanan. Basaha, “Kag ang Dios nagsiling kay Moises,”AKO amo ang Ginoo. Ako nagpahayag kay Abraham, kay Isaac, kag kay Jacob, subong nga Dios nga makaako, apang sa akon ngalan nga Ginoo wala ako magpakilala sa ila. Ako man nakapakigkatipan sa ila, sa paghatag sa ila sang duta sang Canaan, ang duta diin nagpuyo sila subong ngaa mga manlulugayaw. Labut pa nabatian ko ang pag-ugayong sang katawhan sang Israel nga gin-ulipon sang mga Egiptohanon kag ako nakadumdum sang Akon katipan. Busa isiling sa katawhan sang Israel, ‘Ako ang Ginoo, kag pagowaon ko kamu gikan sa idalum sang mga lulan sang mga Egiptohanon kag luwason ko kamu sa kahiolipnan nila, kag tubson ko kamu sa butkon nga inuntay kag sa dalagku nga mga paghukom. 7 Kag angkonon ko kamu nga akon katawhan, kag ako mangin inyo Dios kag magakilala kamu nga AKO ang Ginoo nga inyo Dios; nga nagpagowa sa inyo gikan sa idalum sang mga lulan sang mga Egiptohanon. 8. Ka dalhon ko man kamu sa duta nga ginsumpa ko nga ihatag kay Abraham, kay isaac kag kay Jacob; ihatag ko Ini sa inyo nga kaugalingon. Ako ang Ginoo. Exodus 6:2-8

Diri ginhatag sa kaanakan ni Israel sa Egipto tanan nga ginhatag kay Abraham, kay Isaac kag kay Jacob. Amo gid nga pagpakigsaad nga ginhimo upod kay Abraham, ang Iyang saad kay Isaac,” kag

ginkompirmar sa kay Jacob, ginhimo upod kay Israel samtang nga yadto pa sya sa Egipto, sang ang Dios nagdulhog agud sa pagluwas sa ila gikan sa Egipto.

Paano niyan, natabo nga si Israel dapat magsulod sa pagpakigkatipan sa Sinai?— kaangay sang padugi sa natabo kay Hagar. Paano ang isa pa kakatipan na dala sina tanan? — kasubung sa pagdala kay Hagar —tanan tungud sa pagkawalay pagsalig kag walay pagtoo sa Diosnong katipan; tanan bangud sang wala pagtoo sa kompirmasyon sa saad sang Dios paagi sa iya panumpa.kay kon nagsalig palang sila sa saad sang Dios nga ginhimo sang sila didto pa sa Egipto, ila na kontani maangkon tanan nga sa kay Abraham nga mga naangkon okon ang labing maayo nga sarang maangkon ni bisan sin-o, ila tani nabaton ang Diosnong pagkamatarung, Iyang dayon nga kaluwasan, kag ang palanublion nga nasaad kay Abraham: kag ini tanan yara kay Kristo; kay sa amo sini ni Abraham nabaton ang tanan.

Matuud, sila nagkanta sang madaugon nga pagtoo sa dagat nga mapula, sa tapus nga sila nakatabok; kag kon nagpadayon lang ang amo nga pagtoo, sila kontani makapadayon sa Diosnon, dayon nga katipan nga ginhatag sa ila sa Egipto: kag wala na kuntani sing isa pa ka katipan sa Sinai.

Pero wala sila nagpadayon sang ilang pagtoo; kay sa unahan lang, sang sila didto na sa Marah, nagyamu sila batok sa Ginoo. Kag sang naluwas na sila sang Ginoo gikan sa amo nga mga kabalaka, nag-abot naman sila sa kamingawan sang Sin kag, “Ang bug-os nga congregasyon sang mga kabataan ni Israel nagyamu” liwata. “Kag ang mga anak ni Israel nagsiling sa ila (Moises kag Aaron). Kontani nagkalamatay kami sa kamut sang Ginoo sa duta sang Egipto samtang kami nagalingkod sa luyo sang mga lalagaan sang unud kag nagakaon sing tinapay tubtub nga mabusog: kay gindala ninyo kami sa sining kamingawan sa pagpatay sa gutum upod sining bug-os nga katilingban.”Exodu 16:3. Kag ang Ginoo nagluwas sa sila gikan sa ila mga kabalaka sa gihapon, kag liwat nagbiya sila sa duta sang Sin, kag nag abot sa duta sang Rephidim, liwat



nagkumod naman sila kag nagsiling: “Ngaa bala nga ginpagowa mo pa kami gikan sa Egipto, sa pagpatay sa amon kag sa amon mga kabataan kag sa amon kahayupan sa kauhaw? Kag si Moises naghibi sa Ginoo, nga nagasiling, ano bala ang himoon ko sa sining katawhan? Halos batohon na ako nila” Exodu 17:3-4.

Tanan ini nagpakita sang ila walay pagsalig sa Dios, kag pagkawalay pagtoo sa Iya. Kag ini nga pagkawalay pagsalig kag walay pagtoo nangin kabangdanan nga ang pagpakamaayo kag ang gahum nga ginhatag sa ila sa katipan upod kay Abraham, nga nahatag sang Dios sa ila sang sila yadto pa sa Egipto wala nila makit-i.

Sila walay pagsalig sa Dios kag sa Iyang saad nga duta bilang ilang palanublion, wala sila salig sa Iyang pagkamatarung, nga amo lang ang makapatakus sa ila sa pagpanubli. Sila gid nagahunahuna nga sa ilang pagpaninguha ila nga maangkon. Kag ila ginatan-aw ini nga malapit lang kag madali angkonon, ang Ginoo naghatag pa gid sa ila sang malapad nga mga posibli nga mga kahigayonan agud sa pagtilaw. Suno pa sa Iyang nasiling:” kamo nakakita sang ginhimo ko sa mga Egiptohanon , kag kon paano nga gindala ko kamu sa ibabaw sang mga pakpak sang aguila kag gindala kamu sa akon. Busa karon, kon magtuman kamu sang akon tingug kag magbantay sang akon katipan, mangin kaugalingon kamu nakon sa tunga sang tanan nga mga katawhan, kay ang bug-os nga duta akon; kag kamu manginginharian nga mga sacerdote sa akon kag pungsud nga balaan. {“ busa kamu mangin akon katawhan kag ako mangin inyo Dios” Jeremias 1:4). Amo ini nga mga pulong, nga imo ipamolong sa mga anak ni Israel. Kag si Moises nag-abot kag gintawag ang mga tigulang sang katawhan. Kag nagaduko sang ilang mga nawung sa tanan nga mga ginpamolong suno sa sugo sang Ginoo sa iya. Kag ang tanan nga katawhan nagsabat sing tingub, kag nagsiling, tanan nga ginhambal sang Ginoo himoon namon. Kag ginbalik ni Moises sa Ginoo ang pulong sang katawhan. “ Exodu 19:4-6

Wala pa nila nabatian ang Iyang tingug; apang sang ila na nabitan, ang napulo ka kasugtan ginpamolong. Kag sila tanan nagpasugot sa

pagsunod sa amo nga kasugtanan nga amo ang napulo ka kasugoan. Kag sang ila na nabatian ang Iyang tingug nga makagagahum, nahadluk sila kag nag-atras sa malayo,” kag sila nagdiklara nga, “tanang ina nga ginambal sang Ginoo nga amon himoon buhaton namon, kag magmasinulondon” (Exodu 24:7)

Apang sila tumbas sa anak ni Hagar nga ulipon, nga natawo suno sa unud. “nahibaloan nila ang pagkatawo lang sa unud; kag busa ang ila hunahuna unudnon, kaaway batok sa Dios: kay indi ina mangin-idalum sa kasugoan sang Dios, kag indi gid ina magsilbi.” Roma 8:7. Kag indi gid sila makasunod sang amo nga kasugoan kaangay ni Ismael, ang anak sa unod sa panimalay ni Abraham nga tani magtuman sa saad kay Abraham. Sa amo nga kondisyon, indi gid sila makatipig sang katipan sang Dios labaw sa padugi ni Sarai sa pagdala kay Hagar sulod agud nga magtipig sang katipan.

Paano nalang ina nga sahi sang katipan mapasulod? Kag ngaa nga nagsulod sila sa amo sina nga klasi sang pagpakigkatipan?—“sila wala sang husto nga paghangup sang kabalaan sang Dios, nga sa pagkamakasala man gid sang ilang kaugalingon nga tagipusoon, sila nagpamulong sang ilang pagkawalay mahimo sa ilang mga kaugalingon, nga nagsaad nga magsunod sa kasugoan sang Dios, kag sila nagakinahanglan sang manluluwas. Tanang ini dapat nga itudlo pa sa ila... ang katawhan wala makariyalar sang pagkamasinalaypon sang ilang kasingkasing, kag kon wala si Kristo tama ka imposibli para sa ila ang magtipig sang kasugoan sang Dios. Kag tama ka imposibli ang mangin-handa sa pagsulod sa amo nga katipan upod sa Dios. Sa hunahuna nga sarang sila makapatindug sang ila kaugalingon nga pagkamatarung, sila nagdiklara, ‘Tanang nga ginsiling sang Ginoo nga amon himoon; buhaton na namon kag magmasinulondon’” PP. 371,372

Yara na daan sila sa pagkaulipon sang sala kag tawhanon nga pagkamatarung; ka sa sina nga pagkaulipon, upod sa amo nga hunahuna “wala nagapasakup sa kasugoan sang Dios,” kag indi gid pwedi. Nagsaad sila nga magsunod sa kasugoan sang Dios “sa buhat”. Pero sa

kahimtangan nga ila na hamtangan, indi gid malikawan nga mapaslawan sila sa ilang mga saad: kay indi gid nila mahimo nga tumanon ang ilang saad. Indi ila ang pagbuhat sang amo nga saad. Gani sa katipan sila mga **manuglapas sang kasugoan , kag sang ila mga saad** nga kuno indi nila lapason ang kasugoan.

Kag ini lang ang pwedi nila nga mahimo sa tawhanon nga ikasarang ang maglapas. Suno pa sa kasugtanan, kaangay kay Hagar, nga naigoan, nga ulipon lang gid sia. Kag ini tungud sang ilang pagkawalay pagsalig sa Dios kag pagkawalay pagtoo sa Iyang mga saad bilang ginpahayag sa pagpakigkatipan kay Abraham, sa diin ang katipan ginhatag gid diretso sa wala pa nagsugod ang Egipto.

“Ining duha ka kasugtanan; ang isa sa bukid sang Sinai, nga amo ang pagkaulipon nga sa kay Hagar. Kay si Hagar amo ni ang bukid sang Sinai sa Arabia kag amo na ang Jerusalem karon, kag ulipon man upod sa iya mga anak. Pero yanang Jerusalem sa ibabaw hilway, nga iloy naton tanan... karon kita, kasubung ni Isaac sadto, mga kaanakan sa saad.”

## Sa diin nga Katipan ka? — Galacia 4:21-25

Basaha ang Review and Herald, June 19,1900

“Sugiri ako, kamo nga buut magpaidalum sa kasogon, wala bala kamu makabati sang kasoan? Kay nasulat na nga si Abraham may duha ka anak nga lalaki, ang isa sa ulipon nga babayi. Apang ang anak sa ulipon natawo sono sa unod, ang anak sa hilway nga babayi paagi sa saad. Karon ini isa ka palaangiran: ining mga babayi amo ang duha ka katipan. (Galacia 4:21-25).

Si Ismael anak man ni Abraham, natawo suno sa unod. Ano ang iyang disposisyon? Sa wala pa sya matawo ang Ginoo naglaragway sa iya bilang amo sini; “mangin tawo sia nga kaangay sang asno nga layaw.” RSV naghubad bilang : mangin asno sia nga layaw sa tunga sang katawhan.” “Ang iyang kamut manginbatok sa tagsa ka tawo, kag ang tagsa ka kamut sang tawo mangin batok sa iya.”

Dumduma nga ining bata ni hagar, anak suno sa unud, ini layaw nga asno sa tunga sang katawhan,” amo yadto ang bunga sang inbensyon ni Sarai, nga nag-ulhot bangud sa pagkawalay pagsalig sa Dios kag walay pagtoo sa saad nga hatagan sila sing anak. Sa nagakaigo, ibutang sa hunahuna nga ini nga bata ginplano ni Sarai agud na mangin katumanan sa saad sang Dios, kag ang amo nga saad kay Abraham matuman paagi sa iya. Ginhungud gid ato kag ginapaabot gid ni Sarai kag bisan pa ni Abraham, kag ining bata nga suno sa unod , ining layaw nga tawo, dapat nga pagabatonon sang Ginoo bilang anak nga iyang ginagusto nga ihatag bilang iyang saad, kag ang ginsaad kay Abraham dapat nga matuman paagi sa kay Ismael. Ini amo ang siguro, sa pagkamatuud, sa tapus sina, sang ang Ginoo nasugid kay Abraham nga hatagan sia sing anak paagi kay Sarai, si Abraham nagsabat; “ kabay kuntani nga magkabuhi si Ismael sa atubangan mo!”(Gen. 17:18).

Karon, dumduma nga si Hagar, ang iloy sang “tawo nga daw asno nga layaw,” nagarepresentar sang katipan gikan sa Sinai; kag ang iyang anak,

nga tawo sa unod,—ining layaw nga tawo,— nagarepresentar sang mga kaanakan sang katipan sa Sinai. Kag kasubung nga inbensyon nga nakadala kay Ismael, agud nga mangin katumanan sa saad sang Dios, kag sa sina ang katipan sang Ginoo kay Abraham matuman paagi sa iya. Gani ining mga kaanakan sang katipan sang Sinai, kaangay ni Ismael, natawo sa unod, ginapaabut nga magtuman sa saad sang Dios, kag ang pakigkatipan sang Dios kay Abraham dapat nga matigayon sa iyang kabug-osan paagi sa ila; ina amo ang paagi sa unod.

Pero sa Abraham nagtipig sang kasugoan sang Dios. Ang pagkamatarung sang Dios isa ka kinahanglanon nga bahin sang pagpakigkatipan upod kay Araham; kay, kon wala ina, walay bisan isa nga makatuman sa palanublion nga ginhatag kay Abraham sa amo nga katipan. Pero paano ining si Ismael nga natawo sa unod, magtipig okon magsunod sa kasugoan sang Dios? Okon paano ang iyang hunahuna nga unodnon nga nagapakig-away batok sa Dios, kag indi nga mas-a mapaidalum sa kasogoon sang Dios apang makabaton sang ispirituhanon? Malayo gid ina. Paano bala ining layaw nga asno nga tawo makasunod sa kasugoan sang Dios, dala ang iyang kamut nga batok sa bisan kay sino nga tawo, kon ining isa sang duha ka prisipyo sang bug-os nga kasugoan sang Dios amo, “higugmaa ang imo silingan kaangay sa imong kagalingon”? Paano?

Kag ining anak ni Hagar nga ulipon nagakaangay ini sa mga kaanakan sa katipan sa bukid sang Sinai nga amo ang pagkaulipon. Kasubung ni Ismael, sila natawo sa unod kag “unodnon nga hunahuna lang” pirmi, sa diin hunahuna nga kaaway batok sa Dios, kag indi gid mapaidalum sa kasugoan sang Dios, kag indi gid matabo, sila nagsumpa nga masunod sa kasugoan sang Dios “sa buhat sa ilang pagtinguha”!

Pero kay si Ismael wala gintuyo sang Ginoo: indi niya matuman ang saad sang Dios, okon ang saad sang Dios matuman paagi sa iya. Kon saad sang Dios ang pagaistoryahan kag ang katipan upod kay Abraham, ang pagkatawo ni Ismael walay kapadulongan sa bagay nga mas maayo pa nga wala nalang sia natawo.

Sa nagakaigo lang ha, kon si Abraam nagsiling sa Ginoo: “kabay kuntani nga magakabuhi si Ismael sa imong atubang!” “Ang Ginoo nagsiling, “indi, kondi si Sarai nga imo asawa magapanganak sa imo sing anak nga lalaki, kag hingalanan mo sia Isaac. Magapakigkatipan ako sa iya subung nga dayon nga katipan nga sa iya mga kaliwatan sa olihi niya. Nahanungud kay Ismael, napamatian ko ikaw; yari karon, pakamaayohon ko sia kag himoon ko sia nga mabinungahon kag pabuaron ko sia sing lakas; mangin amay sia sang napulog duha ka prinsipе, kag himoon ko sia nga dakung pungsud. Apang magapakigkatipan ako kay Isaac nga ipanganak sa imo ni Sarai sa sini napat-uud ang tion sa tuig nga masunod. (Genesis 17:19-21).

Sa sini nga tion si Sarai nahimo nga tumuloo sa saad sang Dios, kag nagsalig sa Dios lamang, kag ang Dios nag-ilis sang iyang ngalan nga Sarai sa ngalan nga Sarah. Kag niyan, paagi sa pagtoo si Sarah sa iyang kaugalingon nakabaton sang kusog sa pagdala sang anak”; kag suno sa saad si Isaac ginpanganak.

Karon ano ang nangin disposisyon ni Isaac?— ini gin-ilustrar sa iyang pamatasan sa tion nga si Abraham kag siya nagdala sang halad nga sa Dios. Sang iya nahangpa nga dapat sia ang igahalad bilang halad nga sakripisyo. Sia nagsunod, kaangay sang isa ka carnero nga igahalad. Kag sa dugang pa nga ilustrasyon na rekord sa Gen. 26: matapus si Abraham mapatay, sang si Isaac nga iyang manunubli sa katipan, nagpuyo sia isa ka panahon sa duug kon sa diin ang mga Pilistinhon nagapuyo. “Karon ang bubon nga ginpakutkut ni Abraham sa iyang mga ulipon sang si Abraham buhi pa, ang mga Pilistinhon nagpugong sa ila kag ginbutanga nila ini sing mga duta kag si Abemelech nagsiling kay Isaac, palayo kamu gikan sa amon; kay mas gamhanan pa kamu kay sa amon. Gani si Isaac nagtaliwan gikan didto, ka nagpahamtang sang dologan sa nalupyakan sang Gerar kag nagpuyo didto. Kag ginkutkut liwat ni Isaac ang mga bobong sang tubig nga ginkutkut sa kaadlawan ni Abraham nga iya amay; kay ang mga Filistinhon nagtampok sa ila sang patay na si Abraham; kag ginhinganlan niya sila sa mga ngalan nga gintawag sa ila

sang iya amay. Apang sang nagkutkut ang mga alagad ni Isaac sa nalupyakan kag nakita nila didto ang isa kabubon sang tubig nga buhi, (Gen. 26:15-19.

Adto nga mga bobon dubli nga kay Isaac. Si Abraham nagkutkut sadto gani ila to ni Abraham. Kag sang si Isaac nangin manunubli ni Abraham, yadto nga mga bobon nangin iya man paagi sa palanublion. Kag karon ginkutkut niya liwat, kaangay nga nagkutkut siya liwat sang bag-o. Doblina iya. Pero bisan pa nga ini iya, bangud kay sang pagbukas sang bobon ining mga Filistinhon nagbutang sang duta sa bobon nga nagpakita nga sila makusog kag indi na sila maluyag pa nga magpuyo si Isaac upod sa ila.

Nagkadto pa gid ang mga Pilistine nga nag-angkon nga ang bubon “amon” ang bag-o nya nabuksan nga bubon; nga kon tani iya ang bug-os nga katungud: apang sila nagsiling “ang tubig amon” (Gen. 26:20). Ginhatag ni Isaac. Pero ano ayhan ang himoon ni Ismael? Kag ano ayhan imo buhaton kon sa imo ato natabo? Sa diin sa duha ka anak ni Abraham ikaw?” “Ini amo ang duha ka katipan.” Sa diin nga katipan ikaw?

Sang si Isaac nagkutkut sang isa pa sa katapusan, kay ang mga Filistinhon “wala na sila magsuay” kag ginhinganlan niya ini Rehobot: kag sia nagsiling, “kay karon ang Ginoo naghatag sa aton sing duug, kag magmabungahon kita sa duta.” Gen. 26:22.

Pero paano nga ang Dios naghatag sing duug sa iya? Simpli paagi sa paglikaw ni Isaac nga makigsuay sa mga Filistinhon, paagi sa paghatag sa ila sang kon ano ang ila ginaangkon, bisan pa nga kon tani iya na gid to nga kinamatarung. Pero ang Dios bala sarang gid nga “makahimo sing duug” nga para kay. Ismael kag sa mga Filistinhon? Ang Dios bala naghimo sing duug nga sa imo kag sa mga mahisaun nga nagapugong? Sa diin ka sa duha ka anak ni Abraham?” Ini amo ang duha ka katipan.” Sa diin nga katipan ikaw?

Kag “nagtaklad sia gikan sa didto sa Beerseba. Kag nagpahayag sa iya ang Ginoo sa among gab-I kag nagsiling, “Ako amo ang Dios ni Abraham nga imo Amy; dili ka mahadluk, kay nagaupod ako sa imo kag magapakamaayo sa imo kag magapabuad sang imo mga kaliwatan tungud kay Abraham nga akon alagad. “ Gani nagpatindug sia didto sang halaran kag nagpanawag sa ngalan sang Ginoo, kag nagpatindug sang iya layanglayang didto; kag ang mga alagad ni Isaac nagkutkut didto sing isa pa ka bobon.” (Genesis 26:23-25

Niyan si Abemelech nagkadto sa iya gikan sa Gerar upod si Ahuzat nga iya manuglaygay kag si Picol nga pangulo sang iya kasoldadosan. Si Isaac nagsiling sa ila, “ngaa bala nagkari kamu sa akon, sa ginatan-aw nga ginadumtan ninyo ako kag ginsobol ninyo ako gikan sa inyo?” Nagsiling sila, “Nakita namon sing maathag nga ang Ginoo upod sa imo; gani nagasiling kami, ...ikaw karon ang pinakamaayo sang Ginoo.” Genesis 26:26-29. Pero ato tanan paagi lang sa padayon nga pagpaubos sa atubangan nila nga nakaangkon sila sang kahigayonan nga makita nga ang Ginoo nagaupod sa iya, kag ginpakamaayo sia sang Ginoo. Pero ano ang ginhimo ni Ismael ? Kag ano ang imo himoon? Ano ang ginabuhat mo? Sa diin ka sa sining duha ka anak ni Abraham? “Ini amo ang duha ka katipan.” Sa diin nga katipan ka?

“ kay nasulat na nga si Abraham may duh ka anak nga lalaki, ang isa paagi sa ulipon nga babayi , kag ang isa sa hilway nga babayi. Apang ang anak sa ulipon natawo sono sa unod; ang anak sa hilway nga babayi paagi sa saad. Karon ini isa ka palaangiran: kay ining DUHA MGA PAGPAKIGKATIPAN: ang isa sa bukid sang Sinai nga amo ang Jerusalem karon, nga naulipon upod sa iyang mga anak. Apang ang Jerusalem, nga ibabaw hilway, nga iloy naton tanan.” “Karon, KITA, mga utod, kasabung ni Isaac sadto, mga kaanakan sang saad” (Galacia 22-26,28) ikaw?



## Isikway ang Daan nga katipan—Galacia 4:21-31

Review and Herald, July 3, 1900

“Sugiri ako, kamu nga buut nga magpaidalum sa kasogoon, wala bala kamu makabati sang kasogoon? Kay nasulat na, nga si Abraham may duha ka anak nga lalaki, ang isa sa ulipon nga babayi kag ang isa sa hilway nga babayi. Apang ang natawo sa ulipon nga babayi natawo sono sa unod, ang anak sa hilway nga babayi paagi sa saad. Karon ini is ka palaangiran: ining mga babayi amo ang duha ka katipan. Ang isa sa bukid sang Sinai, nga nga nagapanganak nga sa kahiolipnan; sia si Hagar. Karon si Hagar amo ang bukid sang Sinai sa Arabia; ang naigoan niya Jerusalem nga amo karon, kay yara sia sa kahiolipnan kaupod sang iya mga anak. Apang ang Jerusalem nga sa ibabaw hilway, kag ia aton iloy. Ky nasulat na, “magkalipay, O baw-as nga wala nagapanganak; maghugyaw kag magsingit, ikaw nga wala ginasakiti; kay madamu pa ang mga anak sang binayaan sang sa iya nga may bana,” karon kita, mga kauturan, subong kay Isaac, mga anak sang saad. Apang subong sadtong tion ang natawo sono sa unud naghingabot sa iya nga natawo sono sa Espiritu, amo man ini karon. Apang ano bala ang ginasiling sang kasulatan? Sobola ang ulipon nga babayi kag ang iya Anak; kay ang anak sang ulipon nga babayi indi magapanubli kaupod sang anak sang hilway nga babayi.” Gani, mga kauturan, indi kita mga anak sang ulipon nga babayi kondi sang hilway nga babayi.” (Galacia 4:21-31).

Ang padugi nga gin-inbento ni Sarai kag ginkompormihan ni Abram, nga nanginkabangdanan sang pagtawo ni Ismael, ang anak sang ulipon nga babayi, sa natawo sono sa unod, napamatuud nga dili maayo ikaupod sa kadam-an, halin pa man sa ginsuguran tubtub nga ini nahimo.

“Gani si Sarai, asawa ni Abram, nagkuha kay Hagar nga iya ulipon nga babayi nga Egiptohanon, sa tapus nga nakapuyo si Abram sing napulo ka tuig sa duta sang Canaan, kag ginhatag niya sia nga asawa kay Abram

nga iya bana. Kag naghiusa sia kay Hagar, kag nagpanamkon sia, gintamay niya ang iya agalon nga babayi.(Genesis 16:3-4)

Kag bisan pa nga amo na sina ang rekord nagsiling, si Sarai amo gid ang una nga naghimo sini nga plano, kag sa sina “si Sarai... nagkuha kay Hagar nga iyang ulipon nga Egiptohanon,... kag ginhatag sa iyang bana nga si Abram agud nga mangin iyang asawa,” pero sang iyang akita nga nagpanamkon ini, nakita ni Sarai nga ginatamay sia ni Hagar, kag ini tungud sa kadaugan sang plano ni Sarai, ginbalikan niya sang si Abram man kag nagsiling: “ang sayup nga nahimo sa akon manginsa imo: Ginhatag ko ang akon ulipon nga babayi sa imo dughan, kag sang nakita niya nga nanamkon sia, gintamay niya ako. (Genesis 16:5)

“Apang si Abraham nagsiling kay Sarai, yari karon ang imo ulipon yara sa imong mga kamut, himoa sa iya ang ginapakamaayo mo.” Kag sang si Sarai nangin “mapintas sa iya” nagpalagyo sia. (Gen. 16:6). Kag bisan pa nga ang Ginoo nagsiling kay Hagar nga magbalik sa iyang amo kag magsunod idalum niya,”ini ebidensya nga ang tanan nangin walay kalinong kag indi maayo sa tapus sadto. Gen. 16:9).

Dugang pa kon aton makita sa tapus nga natawo si Ismael, siling ni Abram sa Ginoo, “kuntani si Ismael magakabuhi sa atubangan mo!” Wala sia ginpamatian; kundi nga si Ismael ginpapahigad, kag si Abram ginhambalan nga si Sarai nga iyang asawa magadala sing anak nga sa iya. Kag pagatawgon sia nga Isaac; kag ako magapalig-on sang akon katipan sa iya sa katipan nga dayon, kag sa ulihi niya.” Genesis 17;18-19).

“Si Sarah nagbusong, kag nagdala sing anak nga lalaki sa iyang katigulangon, suno sa gintalana nga tion sang Ginoo nga Iyang ginpamolong.” “Kag nagtubo ang bata kag ginlutas: kag si Abraham naghimo sing isa ka daku nga salusalu sa adlaw nga ginlutas si Isaac. Apang nakita ni Sara ang anak nga lalaki ni Hagar nga Egiptohanon, nga gin-anak niya kay Abraham, nga nagayaguta. Busa sia nagsiling Kay Araham, **isikway ining ulipon nga babayi kag ang iyang anak nga lalaki; kay ang anak nga lalaki sining ulipon indi mangin manunubli upod sa**

**akon anak nga si Isaac.** Kag ang butang nagpasubo kay Abraham bangud sang iya anak. Apang ang Dios nagsiling kay Abraham, “Dili magpakasubo bangud sang bata kag bangud sa ulipon nga babayi; ang tanan nga ginasiling sa imo ni Sara, himoa suno sa iya ginasugo; kay paagi sa kay Isaac tawgon ang imo kaliwatan.” (Genesis 21:2,8-12).

Pero indi pa tapus ang rekord maathag. Si Abraham nagliko sa saad sang Dios maathag ina. Kag nagbutang sang iyang pagsalig sa unod; indi lang sa babaying ulipon kundi pati na sa anak sini nga dapat igasikway, kundi pati ang tagsa ka mga padugi nga nangin kabangdanan nga ang babaying ulipon kag ang iyang anak dapat gid nga igasikway kag talikdan. Sa nagakaigo ang Ginoo nagsiling kay Abraham: “kuhaa ang imong anak nga lalaki ang imo bugtong nga anak, nga imong ginahigugma, kag dalha sia sa bukid sang Moria; kag ihalad siya bilang halad nga sinunog sa isa sang mga bukid nga akon isiling sa imo” Genesis 22:2.

Si Isaac amo ang anak sang saad. Wala na sing iban pa nga ginsaad nga anak, wala na man sing iban pa nga saad nga kaangay sadto. Kag wala na sing anak nga magaabot kon walay saad. Kag karon para kay Abraham si Isaac iyang igahalad bilang halad nga sinunog, kon aton tan-awon kaangay lang nga ginbawi ang kon ano ang ginsaad. Pero kay Abraham, ginbalikid nya ang saad sadto sa iya sang Dios kag nagsalig kag nagpaabot nga kon mahalad na niya si Isaac , ang Dios sigurado nga magatuman sang iyang saad kag buhion sia gikan sa kamatayon— paagi sa pagbalik sa iya gikan sa abo kon masunog na ini bilang halad nga sinunog sa Ginoo.

Ini nga tawag sang Ginoo, nga ihalad si Isaac bilang halad nga sinunog, nagdala kay Abraham sa original nga saad sa sadtong kagab-ihon, sang ang Dios nagsiling sa iya: “tuloka karon ang mga kabitoonan sa langit, kag isipa ang mga bitoon kon maisipan mo sila: kag nagsiling Sia. Mangin subung sina ang imo mga kaliwatan, kag sia nagtoo sa Ginoo; kag gin-isip nga pagkamatarung yadto nga sa iya.” (Genesis 15:5-6).

Sa sina si Abraham naglambot sa pagsandig kag pagsalig sa saad sang Dios lamang, upod ang tanan nga kaundan sang Iyang saad. Kag kon si Abraham nagtindog didto halin palang sa una kag nagbalibad sia idea ni Sara parti kay Hagar, wala kuntani sang amo sadto nga gumontang sa tunga ni Sara kag ni Hagar: wala kontani matawo si Ismael kag indi tani si Abraham pagatilwan nga ipahalad si Isaac. Kon sa sugod palang tani daan “wala sia magduhaduha sing dimatinuohon” Roma 4:20, kundi nagbaskug sia sa iya pagtoo, naghimaya sa ginahimaya niya ang Dios nga nagasalig sing bug-os nga ang Dios nga nagsaad makasarang man sia sa paghimo, ang pagkamatarung mangin sa iya sing dayon.

“Ini amo ang Duha ka katipan; ang isa gikan sa bukid sang Sinai nga naigoan nga sa pagkaulipon nga amo si kay Hagar.” Ang katipan sang Sinai amo ang bunga sang unod, sang pagkawalay pagsalig kag walay pagtoo sa Dios, kaangay gid sa plano nga nga napakilala si Hagar kag nagbunga kay Ismael. Kag kaangay nga si Hagar kag Ismael, ang ulipon nga babayi kag ang iyang anak, nga ginsikway, sa amo ang kabug-osan sang padugi nga nagdala sa ila pasulod dapat gid nga isikway, busa ang katipan sa Bukid sang Sinai dapat man nga igasikway upod ang tanan nga kabangdanan ngaa nahimo ato.

Kasubung nga si Abraham kag Sara nga nagsikway kay Hagar kag Ismael, kag nagsikway sang kabug-osan nga padugi nga amo ang nakapasulod sa ila, kag sila nagbalik sa orihinal nga saad sang Dios, nga magsalig sing bug-os sa kon ano ang ang nagakadapat, busa amo man ang sa Sinai igasikway man sang Israel kag sang tanan, kag ang orihinal nga plano sang Dios sa kay Abraham amo na ang saligan kag toohan, amo lang to, kag ang tanan nga iyang nasaad. Kag basahon ta:—

“Sa pagluwas saila a Egipto, ang Dios nagtinguha sa pagpakita sa ila sang Iyang gahum kag Iyang himaya, agud nga magiyahan Niya sila sa paghigugma kag pagsalig sa Iya. Gindala Niya sila sa Dagat nga mapula—sa diin ginlagas sila sang mga Egiptohanon, sa bagay nga imposibli kaayo ang ila pagpalagyo—agud nga mahangpan nila ang ila nga pagkawalay mahimo, ang ila pagkinahanglan sang langitnong tabang; kag niyan

igahatag Niya sa ila ang kaluwasan. Nga sa sina mapuno ang ilang kasingkasing sa gugma kag pagpasalamat sa Dios, kag upod ang pagsalig sa Iyang gahum nga makatabang sa Ila. Ginhigot sang Dios sila sa Iyang kaugalingon, bilang manluluwas sa ilang temporaryo nga pagkaulipon.

“Apang may mas daku pa nga kamatuuran nga buut sang Dios nga itudlo sa ilang mga hunahuna. Nagpuyo sila sa tunga sang pagsimba sa diosdios kag kahigkoan, wala sila sang husto nga pagkilala sa pagkabalaan sang Dios; sa sobra nga pagkamakasasala sang ilang mga tagipusoon; pagkawalay ikasarang; sa ilang kaugalingon, ang pagsunod sa diosnong kasugoan; kag ang ilang pagkinahanglan sang manluluwas. Tanan ini dapat itudlo sa ila.

“Ang Dios nagdala sa ila pagowa sa Sinai; napahayag ang Iyang himaya; ginhatag Niya ang Iyang kasogoan, dala ang daku nga saad sang Iyang pagpakamaayo sa kondisyon sang pagpakamaayo: “Kon kamu magsunod sa Akon tingug kag magtipig sa akon katipan, niyan... kamu mangin parianon nga ginhari-an kag balaan nga nasud” (Exo. 19:5,6). Ang mga tawo wala naka-realisar sang pagkamakasasala sang ila mga Kasingkasing, kag sa walay Kristo tama ka imposibli nga makasunod sila sa kasugoan sang Dios; kag sila handa nga magsulod sa pagpakigkatipan upod sa Dios. Pamatyag nila makasarang sila sa pagpatindug sang ilang pagkamatarung, diklara nila, “tanang nga ginsiling sang Ginoo himoon namon, kag magmasinulondon” (Exo. 24:7).

Ilang nasaksihan ang proklamasyon sang kasugoan sa makahaladluk nga majesty, kag nagpakurog sa ila sa kahadluk sa atubangan sang bukid; pila palang ka simana ang naglabay nalapas na nila ang ilang katipan upod sa Ginoo, kag nagyaub sa pagsimba sa larawan nga tinigban. Indi gid sila makapaabot sang pabor sang Ginoo paagi sa katipan, nga ilang ginguba, kag karon, sa pagtan-aw sang ilang pagkamakasasala kag pagkinahanglan sang kapatawaran, gindala sila sa balatygon nga nagakinahanglan sila sang manluluwas nga ginpahayag sa katipan upod kay Abraham, kag naglandong sang halad nga sakripisyo. Karon paagi sa pagtoo kag gugma sila nahigut sa Dios bilang ilang manluluwas gikan sa

pagkaulipon sang sala. karon handa na sila nga maghatag bili sang pagpakamaayo sa BAG-ONG KATIPAN” (Patriachs and prophets, pages 371, 372)

## Pagpakilala sang “kon’ kag “niyan”— Galacia 4:21-24

Review and herald, July 10,1900

“Sugiri ako, kamu nga buut mgpaidalum sa kasugoan, wala bala kamu makabati sang kasugoan? Kay nasulat na nga si Abraham mayduha ka anak nga lalaki, ang isa sa uulipon ng babyi kag ang isa sa hilway nga babayi. Apang ang anak sa ulipon natawo sono sa unud, ang anak sa hilway nga babayi paagi sa saad, karon ini isa ka palaangiran: ining mga babayi amo ang duha k katipan. Ang isa gikan sa bukid sang Sinai, nga nagapanganak nga sa kahiolipnan; sia si Hagar. (Galacia 4:21-24)

Ang katipan sa Bukid sang Sinai amo ang katipan nga ginhimo sang Ginoo upod sa kabataan ni Israel sang sila ginkuha paagi sa kamut agud magiyahan sila pagowa sa Egipto.

Ina nga katipan may guba: “ kay kon yadtong nahaunang katipan walay sayup, wala na kuntani sang kinahanglan sang ikaduha. Hebreo 8:7

Ang katipan sayup sa iyang mga saad: kay ang ikaduha nga katipan amo “ nga masmaayo nga katipan”labaw sina, sa sini “ginpalig-on sa mas maayong saad” (Hebreo 8:6).

Ang sayup sa amo nga katipan nasintro sa mga tawo. “ kay nakakita sia sing sayup sa ila sang nagasiling sia: “Ang mga adlaw magabot, nagasiling ang Ginoo nga magahimo ako sing bag-ong katipan” (Hebreo 8:8)

Busa nyan, kay dipiktoso man ang mga saad sa amo nga katipan, kag dipiktoso ang mga nagapanguna nga mga tawo sa ilang mga kaugalingon, ginsundan sang mga saad sa katipan nga ginpalig-on sang tawhanon nga mga saad.

Ano, nyan, diin sa sini nga mga saad?—yara sila sa katipan, nga nahimo upod nila sang sila nagpagwa gikan sa Egipto, kag ini amo ang katipan:—

“Kamu nakakita sang ginhimo ko sa mga Egiptohanon, kag kon paano nga gindala ko kamu sa ibabaw sang mga pakpak sang Aguila kag gindala kamu sa akon. Busa karon, kon magtuman kamo sa akon tingug kag magbanay sang akon katipan, manginkaugalingon kamu nakon sa tunga. Sang tanan nga mga katawhan; kay ang bug-os nga duta akon kag kamu mangin ginharian nga nga mga sacerdote sa akon kag pungsod nga balaan. Ini amo ang mga pulong nga ipamolong mo sa mga anak ni Israel.” Kag ang bug-os nga katawhan nagsabat sing dungan kag nagsiling, “ang tanan nga napamolong sang Ginoo himoon namon.” Exodu 19:4-6,8

Sa sini nga kasugtanan, ang tanan nga mga tawo nagsaad nga tumanon ang tingug sang Dios. Sila wala makabati kon ano ang naghambal sa amo nga Tingug. Pero sa ika 20 nga kapitulo,ila nabatian ang tingug nga nagahambal sang pulong sa 10 ka kasugoan sa diin nga sang ang Ginoo naghambal, “sia wala magdugang.” Kag sang ila na nga nabatian ini, sla solemni nga nagbag-o sang ila saad: tanan nga ginhambal sang Ginoo amon himoo kag magmangin masinulondon.”

Sa sina amo ini ang katipan nga ginhimo sang Ginoo upod sa ila sang sila, lyang ginsapnay sa mga kamut paguwa gikan sa Egipto, kag ginsiguro ini paagi sa sining mga pulong:—

“Kay wala ako magpamolong sa inyo mga ginikanan ukon magsogo sa ila sang adlaw nga ginpagowa ko sila gikan sa duta sang Egipto, nahanungod sang mga halad nga sinunog kag sang mga halad. Apang ini nga butang ginsogo ko sa ila, ‘pamatii ang akon tingug, kag ako mangin inyo Dios, kag kamu mangin akon katawhan; kag lakat kamu sa bug-os nga dalanon nga ginsogo ko sa inyo, agud nga magmaayo sa inyo.’ Jeremias 7:22-23.



Kag ini nga kasigurohan ginkompormihan sang masunod nga mgapulong: “ Isiling mo sa ila, Amo ini ang ginasiling sang Ginoo, ang Dios sang Israel: pinakamalaut ang tawo nga wala nagapamati sang mga pulong sini nga katipan nga ginsogo ko sa inyo mga ginikanan sang Adlaw nga ginpagowa ko sila gikan sa duta sang Egipto, gikan sa Horno nga salsalon, nga nagasiling, tumana ang akon tingug, kag himoa sila sono sa tanan nga ginsogo ko sa inyo. Sa amo kamu mangin-akon katawhan, kag ako mangin inyo Dios, Jeremias11:3,4

Notahi sing maayo ang kada dinalan sining tatlo ka mga halambalon sang katipan, kag tan-awa kon paano ang mga saad ginpasunod. Ang nahauna amo ang bahin sang Gino: “Kon kamu magmasinulondon sa akon tingug kag magtipig sang Akon katipan, NYAN... Kamu manginparianon nga ginharian kag balaan nga nasud,” etc. Paagi sini, ang saad sang Dios indi magaabot tubtub nga matuman ang ilang mga saad; kay ang katipan nagsugod sa “KON”. “Kon kamu magma...”tinumanon sang mga, “NIYAN” amo sini, kag sina.

Ini nga pagplastar amo man sa ikaduha nga halambalanon, “sunda ang akon tingug kag himoa sila, suno sa tanan nga ginsugo ko sa inyo: agud nga kamu mangin akon katawhan.” Suno sa ginkaisahan, indi Siya mangn ilang Dios okon sila mangin Iyang katawhan, tubtub nga mahimo nila ang ilang ginsaad; tubtub nga sila magtuman sa Iyang tingug suno sa ilang ginsaad.

Ang ikatatlo nga halambalanon amo sa gihapon: “pamatii ang akon tingug kag himoa sila, suno sa tanan nga ginsugo sa imo: agud nga kamu mangin akon katawhan, kag ako mangin inyo Dios.” Ini nakahimo nga himpit sa ka yano, indi lamang nga ang bahin sang Dios makasulod sa tion lang nga nahimo na nila ang ilang ginsaad; kundi nga ang Dosnong bahin mmagasulod PAAGI SA PAGHIMO sang ko nano ang ilang ginsaad. “Pamatii ang Akon tingug” “kag himoa;” “agud (sa sina nga pamaagi) kamu mangin akon katawhan, kag Ako mangin inyo Dios.”

Halin pa sang una, ini amo ang bahin sang Ginoo sa katipan, ano man ang sarang nga mahimo sang Ginoo, ang mga saad sang Ginoo, magaabot lang gid bilang resulta sang pagtuman sang kon ano ang ginsaad sang tawo bilang kasugtanan upod sa Dios, amo ini ka simpli ang katipan, ginpalig-on, sa saad sang mga tawo lamang.

Ano niyan ang bili sang mga saad sini nga mga tawo? Ano man ang ilang ginsaad? Nagsaad sila nga tumanon nila ang tingug sang Ginoo. Nagsaad sila nga tumanon ang kasugoan sang Dios, —tipigan ang napulo ka kasugoan, sa buhat.

Apang ano bala ang ilang kahimtangan sang sila naghimo sini nga mga saad?— tumbas gid sa kahimtangan ni Ismael sa panimalay ni Abraham. Tumbas sila kay Ismael: natawo lamang sila a unod, kag ang ila nabal an amo lang ang unodnon nga pagkatawhanon, kag may unodnon nga pagpanghunahuna. Apang “ ang unodnon nga panghunahuna kaaway batok sa Dios: kay indi ini magpasakup sa kasugoan sang Dios ukon sa buhat.” “Sila nga yara sa unod dili makapahamuut sa Dios.”

Sa sini nila nga kahimtangan, ano ang pulos sang bisan ano nga saad nga sila magtipig sa kasugoan sang Dios sa ilang buhat? Ang bisan ano sini nga mga saad mangin walay kapuslanan lamang.

Suno sa nagakabagay,sa sina nga katipan, ang katawhan nagsaad sa paghimo sang butang nga imposibli nila masarangan nga buhaton. Bangud sina, ang Dios indi makahimo sang Iyang saad sa among pagkigkatipan, tubtub nga ilang mabuhat ang ilang mga saad; tubtub nga mahimo nila ang ginkasugtanan, sigurado nga sa praktikal nga katuyoan sa diin mahangpan sang mga tawo nga nadisinyo ang katipan nga mangin walay malambut, bangud nga ang katipan napasad sa walay kabilihanan.

Sa kinaiyahan sang mga butang ang katipan nga ato natalana nga sa pagkaulipon; bangud ang mga tawo nga nagsaad nagsalig sa ilang mga kaugalingon nga daan ulipon na sa unod, ulipon sa sala; kag imbis nga

ilang masunod ang amo nga kasugoan labi gani nga ila ini malapas, nga kontani ang ilang saad ila ni nga pagatumanon. Ini tungod kay yara sila sa kahimtangan nga sa diin dili sila nasakup sa kasugoan sang Dios okon magpasakup man lang.

Kag ini, ginadimonstrar sing madali. Kay sang si Moises nagsaka sa bukid, agud sa pagbaton sang kopya sang kasugoan, nagsaad sila sa pagsunod paagi sa ila buhat, apang lin ang natabo: “sang nakita sang katawhan nga si Moises nagpalantang sa pagdulhog sa bukid, nagtipon sing tingub ang katawhan kay Aaron, kag nagsiling sa iya, “Tindug ka, kag nagsiling sa iya, “Tindug ka, himoi kami sing mga dios, nga magaua sa amon; kay nahanungud sining Moises, ang lalaki nga nagpagowa sa amon gikan sa duta sang Egipto, wala kami makahibalo kon ano ang nahanabu sa iya. Exo. 32:1. Kag naghimo sila sang bulawan nga baka— ang dios sang Egipto— kag ginsimba, suno sa pamaagi sang mga Egiptohanon; sa diin nagpakita lamang nga sa ilang mga tagipusoon, sa gihapon ulipon sila sang mga Egiptohanon, kag sila kasubung gid kay Ismael, ang anak ni Hagar nga Egiptohanon, “natawo suno sa unod.”

Kag bisan pa nga ini ginsulat agud nga mahangpan sang tanan nga tawo nga magasunod sa ila, kag agud mangin pahanumdum sa mga nagalantaw sa katapusan sang kalibutan nga magaabut,” ini kamatuuran nga bisan sa sini nga adlaw may mga tawo nga ang nabal-an lang ang amo ang pagkatawo sa unod kag wala gid matawo liwat, kay wala sila nakakilala sang Espirituhanon nga pagkatawo, apang nagasulod sa amo man nga pagpakigkatipan; nagpirma sini, sa pagtipig sang tanan nga kasugoan nga yara sa sini. Apang ang problema sini amo man ang problema sang mga Israelinhon sa Sinai, kasubung sang masami nga probema sang mga tawo sa Sinai: **“wala sila sang husto nga pagkilala sang pagkabalaan sang Dios;** sa pagkamakasala man gid sang ilang mga tagipusoon.... Pamatyagan nila nga sarang nila pamalig-on ang amo nga katipan sa ila kaugalingon nga pagkamatarung, **SILA NAGSABAT:** ‘tanan nga ginhambal sang Ginoo himoon namon kag magmasinulodon.’”

Syempre ang pamangkot nagtuhaw diri, “ Ngaa man nga ginpahanugotan sila sang Ginoo nga magsulod sa amo nga pagpakigkatipan? Ngaa nga ang Ginoo nagpakigkatipan upod sa ila?” Ang sabat sa amo nga pamangko ihatag sa sunod nga pagtuon.

## Daan nga katipan pakadto sa Bag-ong katipan— Galacia 4:21-31

Review and Herald— July 17, 1900

“Sugiri ako, kamu nga buut mgpaidalum sa kasugoan, wala bala kamu makabati sang kasugoan? Kay nasulat na nga si Abraham mayduha ka anak nga lalaki, ang isa sa uulipon ng babayi kag ang isa sa hilway nga babayi. Apang ang anak sa ulipon natawo sono sa unud, ang anak sa hilway nga babayi paagi sa saad, karon ini isa ka palaangiran: ining mga babayi amo ang duha ka katipan. Ang isa gikan sa bukid sang Sinai, nga nagapanganak nga sa kahiolipnan; sia si Hagar. (Galacia 4:21-24)

Ang nahaunang katipan may guba. Ang nakaguba didto amo ang mga saad; bangud kay didto nasandig tanan sa saad sang mga tawo sa diin ang mga tawo nagsaad sang isa ka butang nga tama gid ka imposibli nga ila mahimo.

Nгаа, nyan nga sila ginpahanugotan nga magsulod sa amo nga katipan? Agud masiguro, ginhimo niya.

Apang ang mga tawo wala makahibalo sini. “Ang pagkinabuhi (sa Egipto) sa tunga sang idolatriya kag korapsyon, sila wala sing husto nga pagkilala sang matuud nga pagkabalaan sang Dios; sang pagkamakasala gid man ilang mga tagipusoon; ang ilang pagkawalay mahimo nga sa ila lang kaugalingon, nga magsunod sa kasugoan sang Dios; kag ang ilang pagkinahanglan sang mananabang. TANAN INI DAPAT NGA ITUDLO SA ILA. Ang Dios nagdala sa ila sa Sinai; Iyang ginpakita ang Iyang himaya; ginhatag sa ila ang kasugoan, upod ang saad sang daku nga pagpakamaayo sa kondisyon sang pagkamasinulondon. Wala gid marelisar sang mga tawo kon daw ano kamakasala ang ila kaugalingon nga kasingkasing., kag nga kon wala si Kristo, tama ka imposibli para sa ila ang pagtuman sang kasuogon sang Dios; kag sila nagpakahanda sa pagsulod sang katipan upod sa Dios. Kag sa hunahuna

nga makatindug sila paagi sa ilang pagkamatarung, sila nagsabat, ‘tanang nga ihamabal sang Ginoo himoon namon, kag magmasinulondon.’”

Sadto pa ang mga tawo wala makahibalo sang sining importante nga mga butang parti sa ilang kaugalingon;—“ ang ilang pagka-walay-mahimo, kag iban pa.; — tungud kay indi man sila magtoo sa Dios, agud nga sila makahibalo;— kag tungud “tanang ini dapat nga itudlo sa ila,” — ang bugtong nga pamaagi agud nga ila mahibaloan ini amo nga ila tilawan, kag makita ang kapaslawan; kag magtuon paagi sa eksperiensya nga sa ila gali nga mga pagtinguha nga mapalig-on ang ilang pagkamatarung kasubung sang pagkamatarung sang Dios apang sila napaslawan. Tubtub nga manginhanda sila sa pagbaton nga paagi sa pagtoo ang pagkamatarung sang Dios maangkong, mapalig-on paagi sa pagtoo.

Ini tanang himpit sa kahapos gikan sa mga sirkumstansya sa amo nga kaso.

Kaangay sa aton nakit an sa una nga mga pagtuon, sa wala pa sila magbiya sa Egipto ang Ginoo nagsiling: “Kag angkonon ko kamu nga akon katawhan, kag ako mangin inyo Dios: kag magakilala kamu nga Ako ang Ginoo nga inyo Dios” Exo. 6:7 karon indi bala nga tama lang gid. Kahapos nga. Kon magtoo sila sini, ila mahibaloan nga Siya ila na nga Ginoo nga ila Dios, nga wala na sila nagakinahanglan pa nga maghimo sila sing kon ano nga mga butang agud mapahamuot ang Ginoo agud nga mangin ila Dios, kag agud nga sila mangin iya katawhan.

Kon magtoo lang sila, paagi sa Iyang pulong, Sia ila na nga Dios, kag sa sina, sila Iya na katawhan; kag kon nakahibalo na sila nga ang Ginoo amo na ang ila Dios Exo. 6:7, kinahanglan pa bala nila nga magsaad sa Iya nga tumanon okon tipigan ang Iyang kasugoan agud nga sila mangin Iyang katawhan, kag sia mangin ila Dios? Indi na.

Kon nagatoo sila nga ang Ginoo “magahatag” sa ila sang “palanublion” inang palanublion nga Iyang ginsumpa nga ihatag kay Abraham, kay

Isaac kag kay Jacob (exo. 6:8), ayhan may duug pa nga ila makita agud nga maghimosang tawhanon nga mga kasugtanan agud lang nga makasulod , kag suno sa ila ila buhaton, paagi sa ila kugalingon nga pagtinguha, maangkon ang amo nga palanublion? — athag nga indi.

Sa iban nga pulong: kon nabaton nila ang Dios paagi sa pagtoo, ini nga ma butang nga ginsaad saila sa wala pa sila nagowa saEgipto, kinahanglan pa ayhan nla ngadag-on ang balatyagon sang Dios paagi saamo nga mga pagsaad nga nabasi sa ilang kaugalingon nga buhat?— syempre INDI.

Sa lain nga storya: Kon nakahibalo lang sila, nga nakasulod na sila, sa Diosnong katipan kay Abraham, ang dayon nga katipan, Dapat gid bala nga ila mahibaloan, nga sila nakasulod na, kag ining iban nga katipan sa Sinai, nga kon tan-awon ang kaundan ila lang kinaugalingon, bangud kay nasandig ini sa ila lang mga saad?— maathag nga indi.

Usuyon ta balik ang hunahuna saorihinal nga pagkapareho sa sini nga mga bersikulo sa Galacia, ang kapareho nga pamangkot amo,—

Kon si Sarai kag Abram nagtoo sa saad sang Dios kag nagkapyot sini, ayhan si Ismael makita sa pmilya ni Abraham? May duha ayhan ka anak nga matawo kay Abraham?— klaro nga wala.

Athag nyan, wala gid tani makaduha sing anak si Abraham, ang anak nga saad sang Dios. Apang “ining duha ka katipan; ang isa gikan saBukid sang Sinai, nga amoang pagkaulipon nga amo si Hagar.”

Kag kaangay nga wala na nagakinahanglan sang dugang pa, kondi isa lang gid ka anak, —ang anak nga ginsaad sang Dios,— sa amo man nga bagay ang Israel wala na gakinahanglan sang iban pa kakatipan magluwas sang — Katipan sang Dios kay Abraham— ang dayon nga katipan.

Kasubung nga wala na ginakinahanglan ang duha ka mga anak nga lalaki, amo man wala na gakinahanglan sing duha ka katipan.

Kag kasubung sang pagkadilimatinuohon sa Dios, si Hagar kag si Ismael ginpahigad; paagi man sa pagka-dili-matinuohon kag walay pagsalig sa Dios, ang katipan sa Sinai ginahigad.

Kag ka subung si Hagar kag si Ismael nga wala pagkilalaha bilang katumanan sang saad sang Dios nga anak nga sa kay Abraham; amo man nga ang katipan sa Sinai wala man pagkilalaha bilang Diosnong saad sang kaluwasan sa bug-os nga katawhan.

Kasubung nga si Hagar kag Ismael nga ginpalayas kag ang tanan nga nangin upod nila dapat nga isikway sing bug-os, agud nga ang anak nga ginsaad sang Dios mag-may duug sa kon diin sia nagakadapat; amo man sa katipan sang Sinai nga dapat gid ini isikway kag ang tanan nga dala sini bug-os nga isikway, sa bahin sang mga tawo nga sa ilang mga saad nasandig ang katipan, dapat isikway sing bug-os agud nga ang orihinal nga katipan sang Dios— ang katipan upod ni Abraham —ang katipan nga dayon— maplastar sa duug nga dapat mangin iya, sa kabuhi kag kaluwasan sang tawo.

Dayon, kaangay ang gumontang kag kapaslawan ni Sarai kag Abraham sa padugi nga nagdala sa ila ni Hagar kag Ismael, nga nangin-instrumento nga magadala sa ila sa katapusan nga punto sa diin ang yadto didto walay liwan kundi ang saad saDios gid lamang; gani ang gumontang kag mga kapaslawan sa nahaunang experiensya sang Israel nagdala sa ila sa punto sa diin nga ilang naaprisyar kag bug-os nga pagsalig, sa orihinal nga katipan sang Dios,—ang katipan upod kay Abraham,— Iyang dayon nga katipan,— sa diin iyang ginhatag sa ila sa wala pa sila nagbiya sa Egipto tanan.

Kay kasubung sa aton nakit-an, si Israel nagbuong sang duha; ang kasugoan sang Dios kag ang ilang katipan nga kuno indi nila paggub-on. Kag sang si Moises nagpanaug gikan sa bukid, nga may dala nga tapi tapi



nga bato nga kuno ilang “sundon” kag sang nakita ini tanan ni Moises, “ ginlampus ni Moises ang tapitapi nga bato nga yara sa iyang kamut kag nabuong ini sa tiilan sang bukid” Exo. 32:19, “nga nagpakita nga kaangay man sadto ang ilang pagbuong sang katipan upod sa Dios, busa ang Dios nagbuong sang Iyang katipan upod nila” Patriachs and prophets, pages 320.

Nasapwan nila ang ilang mga kaugalingon nga naistranded, kag walay katabang, upod sa tanan nilang mga kinahanglanon nga nagakaubos. Bangud kay “sila wala na sing paglaum nga makabaton sing pabor gikan sa Dios paagi sa pagpakigkatipan nga ilang ginbuong; kag karon, sa pagtan-aw sang ilang pagkamakasala kag ilang pagkinahanglan sang kapatawaran, nag-abot sa ila ang balatyagon nga kinahanglan nila ang manluluwasnga ginpahayag sa katipan ni Abraham, kag ang landong sang palaabuton nga halad sang sakripisyo. Karon sila handa sa pag-aprisyar sang pagpakamaayo sang bag-ong katipan.” (Id., page 3720.

Sa amo ang katipan gikan sa. Sinai naggdala sa ila s katipan upod kay Abraham. Ang nahauna nagdala sa ila sa ikaduhang katipan. Ang daan nga katipan nagdala sa ila sa bag-ong katipan. Kag ang amo nga kasugoan amo ang basihan sang katipan, —ang nabuong nga kasugoan— amo ang ilang manunudlo nga nagdala sa ila sa kay Kristo, sa amo sila ginpakamatarung paagi sa pagtoo.

Palihug basaha liwat ini sing mas maid-id para sa kasunod nama nga pagtuon, labyan ta ini padulong sa bag-ong katipan.

# Ang nagabangi nga katipan

Review and Herald, July 24, 1900

“Sugiri ako, kamu nga buut nga magpaidalum sa kasogoon, wala bala kamu makabati sang kasogoon? Kay nasulat na, nga si Abraham may duha ka anak nga lalaki, ang isa sa ulipon nga babayi kag ang isa sa hilway nga babayi. Apang ang natawo sa ulipon nga babayi natawo sono sa unod, ang anak sa hilway nga babayi paagi sa saad. Karon ini is ka palaangiran: ining mga babayi amo ang duha ka katipan... karon kita, mga kauturan, subong kay Isaac, mga anak sang saad. Galacia 4:21-24,28

Subung nga si Ismael natawo nga suno sa unod, gwa sa saad sang Dios, bangud sang pagka-walay-pasalig kag pagka-walay-pagtoo sa saad sang Dios, sa amo man ang nahauna nga katipan—ang katipan sa Sinai.

Kag kasubung nga si Isaac natawo nga sa saad sang Dios, bug-os nga nasandig sa amo nga saad, amo man ang sa bag-ong katipan—ang dayon nga katipan.

Ang nahauna nga katipan nasandig sa tawhanon nga saad sang mga tawo, kag bug-os nga nagadepende sa pagtinguha sang tawo. Ang ikaduha nga katipan may kaundan sang saad sang Dios, kag nagadepende sa gahum kag pagpanghikot sang Dios.

Ang nahauna nga katipan nagadalagan: “kon inyo kabubut-on” himoa ini kag ini. Ang bag-ong katipan indi man amo sini “kon” walay bisan sino okon anong tawhanon nga mahimo, kundi nga ang tanan nga buluhaton Iya sang Ginoo. Lantawa sila subung sila nagatindug sing tingub:—

Ang Daan nga Katipan

“Kon magtuman kamu sang akon tingug kag magbantay sang akon katipan, manginkaugalingon kamu nakon sa tunga sang tanan nga katawhan, kay ang bug-os nga duta akon: kag kamo mangin ginharian nga mga sacerdote sa akon kag pungsod nga balaan.” ‘Pamatii ang Akon tingug , kag ako mangin inyo Dios, kag kamu mangin Akon kataohan.’ Exodus 19:5,6; Jer. 7:23; 11:4).

### Ang bag-ong katipan

Ini amo ang katipan nga akon himoon kaupud sa panimalay sang Israel sa tapus sadtong mga adlaw, nagasiling ang Ginoo: Ibutang ko ang akon mga kasogoan sa ila mga hunahuna, kag sa ila mga taipusoon isulat ko sila, kag ako mangin ila Dios. Kag sila mangin akon kataohan. Kag indi na ang tagsatagsa magtudlo sa iya kasimanwa ukon ang tagsatagsa sa iya utud nga magasiling, ‘kilalaha ang Ginoo,’ kay ang tanan magakilala sa akon kutub sa labing kubus tubtub sa labing daku sa ila. Kay magamaloloy-on ako sa ila mga kalautan kag ang ila mga sala indi ko na pagdumdumon.” Hebreo 8:10-12

Basahon ta ang bag-ong katipan, sugod sa “kon kamu mangin” kag iban pa,: “kon inyo ibutang ang akon mga kasugoan sa inyo hunahuna, kag isulat sila sa inyo mga tagipusoon, niyan ako mangin inyo Dios, kag kamu mangin akon katawhan.” “Ibutang ang akon mga kasugoan sa inyo kasingkasing, kag ako mangin inyo Dios, kag kamu mangin akon katawhan”

Kon ang bag-ong katipan mabasa nga kaangay sini, daw ano ka damu ang mangin katawhan sang Dios? Kag paano sang mga tawo mahimo nga Sia mangin ila Dios?— wala gid bisan isa; bangud nga walay tawo ang sarang nga makasulat sang kasugoan ang Dios sa iyang kasingkasing; kag makabutang sang kasugoan sang Dios sa iyang hunahuna; kay “ang hunahuna nga unudnon kaaway sa Dios, kay indi gid ina magpasakup sa kasugoan sang Dios “sa tuud lang”indi gid.” Indi gid makulangan sang gahum ang Dios paagi sa Iyang Espiritu nga dayon sa pagbutang sang

kasugoan sang Dios sa kay bisan sin-o nga buut butangan sa ilang hunahuna okon masulat sa ilang kasingkasing.

Sa paghimo sini, sing masami amo ini ang ginahimo sang katawhan sang Israel sang sila nagkasugtanay sa ilang nabuhat sa Sinai, sa daan nga katipan.kay sila nagkahisugot sa pagsunodsa kasugoan sang Dios sing “tuud tuud,” walay bisan sin-o nga makahimo sini magluwas nga nasulat ang kasugoan sa ilang hunahuna kag kasingkasing. Nagkahisugot sila nga sundon ang kasugoan sang Dios sing “tuudtuud” agud nga sila manginiyang katawhan kag Sia mangin ila Dios. Ang ilang kasugtanan athag nga sa ila kaugalingon lamang nga magbutang sang kasugoan sang Dios sa ila hunahuna kag magsulat sini sa ilang kaugalingon nga kasingkasing; kag ini kasubung man, sila nakakilala lamang sang unodnon nga pagkatawo; kay may yara sila carnal okon unudnon nga panghunahuna, nga amo nga hunahuna kaaway batok sa Dios kay ini indi gid nagapasakup sa kasugoan sang Dios, okon magpasakup.”

Sa sina paagi sa ila kaugalingon nga pagpaninguha nga magmangin matarung; kag paagi sa amo nga pagkamatarung sila mangin katawhan sang Dios, kag makombinsi nila ang Dios nga mangin Dios nila.

Sa amo nga katipan natingub sa isa kabuhat; ang pagkamatarung paagi sa buhat; sa pagdaug sang pabor sang Dios paagi sa hinimoan; kaluwasan paagi sa buhat.

Yadto nga katipan nangin amo, bangud sa ilang mga hinimoan, ang padya wala ginaisip sa bugay kundi sa utang.

Sa amo nga Katipan, walay kapatawaran ang mga sala: kundi nga pagkaulipon kag gintigana nga sa kahiolipnan.

Kag amo ina nga kon ngaa ang ini nga katipan ginpadala sa sulat agud sa pagtudlo sa mga taga-Galacia. Ang mga Galacianhon nagapangita sang pagkamatarung paagi sa buhat, paagi sa ila kaugalingon nga pagtinguha. Nagatinguha sila nga “mahimong mahimpit paagi sa unud.” Apang ang

bisan sin—o nga Kristohanon nga nagapangita sang pagkamatarung okon kahimpitan sa amo nga paagi, mahulog palayo sa bugay , iyang ginsikway ang grasya; bangud nga “sa iya nga nagapangabudlay nagbaton sang padya nga dili bangud sa bugay, kundi sang utang.” Kag **“kon ina ginpangabudlayan, nyan indi na ina grasya”** (Roma 4:4, 11:6).

Kaangay gid sini man ang posisyon sang mga “pariseo, nga nagatoo,” nga naggiya sa mga taga-Galicia sa pagkatalang. Nagpasulod sa sistema sang pagkamatarung paagi sa buhat, kag nagatinguha nga mangin himpit paagi sa unud; ang mga Pariseo nga nagatoo nagpaliso sang tanan nga ginhatag sang Dios sa ila agud nga maluwas sila gikan sa pagkaulipon sa kaugalingon-nga – pagkamatarung kag ang buhat sang unud; kag sila gid mismo ang nagbaliskad sini padulong sa sayup nga sistema ang pinakamaayong balita ni Kristo ang Iyang kaugalingon mismo.

Sa pihak nga bahin, ang bag-ong katipan sing bug-os bangud sa BUGAY kag ang trabaho nga Iya sang Dios paagi sa grasya.

INI AMO ANG KATIPAN SA DIIN ANG PAGPANGABUDLAY, SOLO GID LANG NGA BUHAT SANG DIOS, kag ang pagkamatarung amo ang pagkamatarung sang Dios.

Ini amo ang katipan nga ang bisan sin-o nga makig-ambit sini nagakatawo sa Espiritu, kag magabaton sang bag-ong hunahuna kag bag-ong kasingkasing, sa diin ang hunahuna nabutangan sang kasugoan sang Dios kag sa kasingkasing amo ang ginsulatan sang kasugoan paagi sa Espiritu sang buhi nga Dios.

Ini amo ang katipan sa diin paagi gahum sang pagkamanunuga ginsaad sang Dios , nga ang kada isa nga magpasakup amo lamang ang anak sang Dios. “Kay mga binuhatan Niya kita, nga gintuga paagi kay Kristo Jesus nga sa mga buhat nga maayo, nga gin-aman nga daan sang Dios, agud nga maggawi kita sa ila”Epeso 2:10

Ini amo ang katipan nga solo nga bangud lang gid sa kaluoy sang Dios, kag paagi sa Iya saad, maangkon ang kapatawaran ang mga sala, bug-os kag libre: ang sala kag mga paglapas indi na pagdumdumon pa sing dayon.

Ini amo ang katipan nga sa pagkamatuud ang kapatawaran makit-an para sa mga sala sang katawhan idalum sa nahauna nga katipan. Busa “Sia(Kristo) amo ang manugpatunga sa bag—ong katipan, agud nga ang mga ginatawag makabaton sang saad sang palanublion nga dayon, sanglit ang kamatayon natabo nga nagatubus sa ila gikan sa mga paglapas sa idalum sa nahaunang katipan. Sila nga mga tinawag makabaton sang saad nga palanublion nga dayon. (Hebreo 9:15).

Notahi, liwat, nga ang bag-ong katipan wala gid naghinambit sang kon ano ang mahimo sang tawo . Ang mga pagbuhat tanan Iya sang Dios: “ibutang ko ang akon mga kasugoan sa ila hunahuna, kag isulat sa ila mga kasingkasing.” “Ako mangin ila Dios.” “Ako magamaluluy-on sa ilang pagka-dili-matarung, kag ang ilang mga sala kag mga kalapasan indi ko na pagdumdumon sing dayon” Hebreo 8:12

Sa Bag-ong katipan ang Dios amo ang trabahador. “Kay ang Dios amo ang nagahikot sa inyo, sa pagbuut kg sa pagbuhat tungud sa Iya maayong kabubut-on.” Filipos 2:13. Ini “Paagi sa dugo sang katipan nga dayon,” nga “ang Dios sang paghidait” nagahimo “sa imo nga himpit sa tagsa ka maayong buhat nga salyang kabubut-on,” nagapanghikot sa imo sa ko nano ang makapahamuu sa Iyang itululok paagi kay Jesu- Kristo.” Nga amo ang kasigurohan sang sining “labing maayo nga katipan” Hebreo 13:20,21;7:22.

Ang bugtong nga dalan sa diin ang mga tawo makasulod sa sini nga katipan amo ang magpauyon: dapat nga itugyan ang ilang mga kaugalingon sa pagkamatarung sang Dios. Roma 10:3 sila “magpauyon” sang ilang kaugalingon sa Dios kag ang ilang “lawas mangin subung nga gamiton nga sa pagkamatarung nga sa Dios.” Roma 6:13

Sa sini, sa bisan kay sin- o nga mangin umalambit sa sining katipan, mangin umalambit sing bug-os paagi sa saad sang Dios; kag “mangin kaangay ni Isaac sadto,” anak sang saad.

Wala na sing iban pa nga paagi nga mangin-umalambit sang bag-ong katipan magluwas nga paagi sa saad sang Dios: kay walay liwan nga kaundan ang amo nga katipan magluwas lang gid sang mga saad sang Dios:ina nga saad mabaton lamang paagi sa pagtoo. Ang aton mga sala ginpasaylo, ang aton mga pagkadili-matarung ginpatawad, bangud nga ang Dios nagsiling sina. Kag paagi sa Iyang Pulong sang mga saad nakahibalo kita sina. Siya nga nagabaton kag nagasalig sa saad sang Dios lamang amo ang mga katawhan sang Dios bangud ang Dios nagsiling. Ang Dios. Amo ang iyang Dios, bangud nga ang Dios nagsiling sina. Ang kasugoan yara sa iyang hunahuna kag nasulat sa iyang kasingkasing, bangud kay ang Dios nagsaad sina nga Iyang ibutang sa hunahuna ang Iyang kasugoan kag isulat ini sa kasingkasing; kag siya nagpauyon sang iyang kaugalingon sa Dios, bug-os sia nga nagasalig sa saad sang Dios paagi kay Kristo, na amo ang manugpatunga kag kasigurohan sang bag-ong katipan. Kag “ini amo ang trabaho sang Dios, nga kamu magtoo sa Iya nga ginpadala “ Juan 6:29

Ang kaundan sang daan nga katipan amo ang mga saad kag mga buhat, sang mga tawo nga nakakilala sa unodnon nga pagkatawo kag hunahuna nga unud. Samtang ang kaundan sang bag-ong katipan amo ang saad kag mga buhat sang pagkamatarung sang Dios sa mga nakakilala sang Espirituhanon nga pagkatawo paagi sa saad sang Dios.

## Kaugalingon okon si Kristo?— Galacia 4:21-31;5:1

Review and Herald, 31, 1900

“Sugiri ako, kamu nga buut nga magpaidalum sa kasogoan, wala bala kamu makabati sang kasugoan? Kay nasulat na, nga si Abraham may duha ka anak nga lalaki, ang isa sa ulipon nga babayi kag ang isa sa hilway nga babayi. Apang ang natawo sa ulipon nga babayi natawo sono sa unod, ang anak sa hilway nga babayi paagi sa saad. Karon ini is ka palaangiran: ining mga babayi amo ang duha ka katipan. Ang isa sa bukid sang Sinai, nga nga nagapanganak nga sa kahiolipnan; sia si Hagar. Karon si Hagar amo ang bukid sang Sinai sa Arabia; ang naigoan niya Jerusalem nga amo karon, kay yara sia sa kahiolipnan kaupud sang iya mga anak. Apang ang Jerusalem nga sa ibabaw hilway, kag sia aton iloy. Kay nasulat na, “magkalipay, O baw-as nga wala nagapanganak; maghugyaw kag magsingit, ikaw nga wala ginasakiti; kay madamu pa ang mga anak sang binayaan sang sa iya nga may bana,” karon kita, mga kauturan, subong kay Isaac, mga anak sang saad. Apang subong sadtong tion ang natawo sono sa unud naghingabot sa iya nga natawo sono sa Espiritu, amo man ini karon. Apang ano bala ang ginasiling sang kasulatan? Sobola ang ulipon nga babayi kag ang iya Anak; kay anak sang ulipon nga babayi indi magapanubli kaupod sang anak sang hilway nga babayi.” Gani, mga kauturan, indi kita mga anak sang ulipon nga babayi kondi sang hilway nga babayi.” Kag bangud sina, may yara kita dapat nga ipaalinton sa tanan nga katawhan, ang bulahan nga singgit, “tungud sa kahiwayan ginhilway kita ni Kristo; busa magtindug kamu sing malig-on, kag dili magpagota liwat sa kahiolipnan.

Galacia 4:21-31;5:1

Ang nahaunang katipan nasandig sa mga saad sang mga tawo, nga nakakilala lang sang unudnon nga pagkatawo. Ini nga mga saad nga ilang pagasundon amo ang 10 ka mga kasugoan “sa matuudtuud”. Apang, sa unudnon nga pagkatawo, sila sa sina nga tion, mga malinapason sang kasoguan sang Dios, kag nyan ulipon sila sang sala. Natawo nga unudnon



dala ang unudnon nga panghunahuna, sila nagsaad nga sundon ang kasugoan sang Dios sa matuudtuud, walay kapuslann yadto, bangud “ang hunahunanga unudnon nagapakig-away batok sa Dios: kay indi ina nagapasakup sa kasugoan sang Dios, indi gid nga mas a matabo” Roma 8:7

Kon wala sila nagsaad nga sundon ang kasugoan, sila nagbuong na sadto daan pa; bangud kay unodnon lang ang ilang nahibaloan kag ang pagkaunudnon dili gid makapahamuut sa Dios.” Busa sa walaypagsaad nga sundon ang kasugoan, walay bag-ong pagkatawo, sila padayon lang nga ulipon sang sala. Kag kon sila nagasaad( sa diin dala ang unudnon nga panghunahuna, indi gid malikawan nga maghimo), ini magadala sa ila sa mas madalum pa nga pagkaulipon, bangud ang “nagsaad sang saad sa Ginoo” kag nyan “uyaya sa pagbayad sini,” ang amo “sala sa iya” Deutronomio 32:21.

Busa, ang katipan nga ginasudlan sang mga naulipon na daan, ang makigkatipan sa sina, paagi sa mga kasugtanan, gin-igo para a mga ulipon, katipan lamang sang mga ulipon—a katipan nga sa ilang mga pagtinguha nga maluwas. Ang ilang mga kaugalingon sa pagkaulipon sa diin sila ginluwas na, nagdala sa ila sa mas madalum pa nga pagkaulipon, ang pagkaulipon sang sala, ang pagkaulipon sang ilang kaugalingon nga mga buhat kag mga buong nga mga saad, nga amo ang mga sala.

Bilang konsekwensya, tanan nga aton nakit-an, okon makit-an sa sulod sang nahaunang katipan amo yadto kag amo ang buong nga kasugoan. Kag ang ina nga talan-awon dapat mangin hayag sa tanan agud nga makit an sang tanan, sang si Moises nagpanaug gikan sa bukid kag nakita ang idolatriya, sia nga nagadala sang tapitapi sang kasugoan sang Dios sa iya mga kamut,” naglampus sang amo nga tapitapi, kag nagbuong sini sa tiilan sang bukid” Exo. 32:19.

Sila sa sinugdanan palang daan manugboug na sang kasugoan. Nagsaad sila nga dili nila ini buongon nga mga kasugoan. Sila sulitsulit nga nagabuong sang kasugoan kag mga saad nga indi kuno nila

paglapason. Kag bangud sini, si Moises nagbuong sang tapitapi nga sa iyang mga kamut ang kasugoan sang Dios, kag ginbuong niya ini, ini amo ang inughatag sa ila, kag sa tanan nga katawhan sing dayon, mangin langitnon nga talamdan sang mga Leksyon,nga ang nahaunang katipan, sa tanan nila nga mga pagtinguha kag kaugalingon nga pagkamatrung, kag sa tanan nila mga saad nga indi nila lapason ang kasugoan, walay bisan ano nga nakit-an okon makita mgluwas lang sang “BUONG NGA KASUGOAN SANG DIOS.

Apang, may yadto anay, kag ato gid ang katipan upod kay Abraham, ang katipan sang Pagtoo, ang dayon nga katipan sang Dios, nga magaluwas sa ila gikan sa pagkaulipon kag kabug-atan nga dala sang kahiolipnan nga padayon nila nga ginapas-an bangud sang ilang pagpakigkatipan sang buhat, walay pagtoo, nga ila nasudlan. “Indi sila makalaum sang pabor sang Dios paagi sa Katipan nga ilang ginbungkag,” — paagi sa katipan nga wala sing iban nga kaundan kundi buong nga kasugoan sang Dios. “ Kag karon, sa pagtan-aw sang ila kaugalingon nga pagkamakasasala kag pagkinahanglan sang kapataran, gindala sila sa balatyagon sang pagkinahanglan sang manluluwas, napahayag sa katipan kay Abraham kag ang landong sang halad sa sakripisyo.”

Ang katipan kay Abraham, Isaac, Jacob, amo ang ginpakilooyan ni Moises sa Dios, para makaloy-an ang mga tawo nga nagsimba sa bulawan nga baka didto sa tiilan sang bukid sa Sinai samtang nga si Moises ato pa sa ibabawsang Bukid, sa una niya nga pagsaka sa wala pa sia nakapanaug notahi sa Exo. 32:1-6 mabasahan ang storya sang ila pagsimba sa bulawan nga baka. Sa bersikulo 7, “Nagsiling ang Ginoo kay Moises, “Magpanaog ka gilayon kay ang imo katawhan nga ginpaguwa mo sa Egipto nagahimo sang kalautan. 8. Kadali lang sa ila maglapas sa akon mga ginmando sa ila. Naghimo sila sang ila dios-dios nga baka kag ginsimba ini. Naghalad ang mga Israelinhon sa sini nga dios-dios kag nagsiling, ‘Amo ini ang aton dios nga nagpaguwa sa aton sa Egipto.’”.... 10. Gani pabay-i ako nga laglagon ko sila sa akon puwerte nga kaakig. Kag ikaw na lang kag ang imo mga kaliwat ang himuon ko nga bantog nga nasyon.” Exodus 32:7-10.

Pero nagpakitluoy si Moises sa Ginoo nga iya Dios, “O Ginoo, ngaa ipaagom mo ang imo kaakig sa imo katawhan nga ginpaguwa mo sa Egipto paagi sa imo puwerte nga gahom? Ano na lang ang hambalon sang mga Egiptohanon? Nga ginkuha mo ang imo katawhan sa Egipto sa tuyo nga pasyon sila sa kabukiran agod madula sila sa kalibutan? O Ginoo, indi pagpadayuna ang imo puwerte nga kaakig sa ila, kag indi sila paglaglaga. Dumduma ang imo ginsumpa sa imo mga alagad nga si Abraham, Isaac kag Jacob nga padamuon mo ang ila mga kaliwat pareho kadamo sa mga bituon sa langit, kag ihatag mo sa ila mga kaliwat ang tanan nga duta nga imo ginpromisa sa ila, kag mangin ila ini nga palanublion hasta san-o.” Gani wala na pagpadayuna sang Ginoo ang iya plano nga paglaglag sa iya katawhan. Exodus 32:11-14

Gani si Cristo amo ang manugpatunga sa aton kag sa Dios sa bag-o nga kasugtanan. Kay paagi sa iya kamatayon gintubos niya ang mga tawo nga naglapas sa una nga kasugtanan. Amo ina nga makabaton na ang mga gintawag sang Dios sang mga butang nga iya ginpromisa nga mangin ila sa wala sing katapusan. Hebreo 9:15

Nyan si Moises nagpanaug gikan sa bukid nga dala ang mga kasugoan sa iyang mga kamut, kag ginlampus niya ang mga tapitapi sang kasugoan, kag ginbuong ini, sa sina “nagakahulugan nga kasubung sa ila pagbuong sang ilang katipan upod sa Dios, busa ang Dios nagbuong sang iyang katipan upod sa ila;” kag nagkahulugan nga sa amo nga katipan walay iban nga sarang makit-an magluwas sang ginbuong nga kasugoan; kag sa sina sila”indi na makalaum sang Diosnong pabor paagi sa amo nga katipan nga ila mismo ginbungkag.” Kag “karon, nakita nila ang ilang pagkamasinalaypon kag pagkinahanglan sang kapatawaran, sila gindala sa kahimtang sa diin ila mabatyagan ang ilang pagkinahanglan sang manluluwas nga ginpahayag sa katipan kay Abraham kag ang landong sang halad sa sakripisyo. Karon paagi sa pagtoo kag gugma sila nahigit sa Dios bilang ila nga manluluwas gikan sa pagkaulipon sa sala. Karon handa na sila nga mag-aprisyar sang pagpakamaay sang bag-ong katipan” (patriachs and prophets, p. 373

Amo ina ang katipan nga gikan sa Sinai nga nagdala sa ila sa katipan upod kay Abraham. Ang nahaunang katipan nagdala sa ila sa ikaduhang katipan. Ang daan nga katipan nagdala sa ila sa bag-ong katipan. Kag amo ina ang kasugoan. Ang basihan sang tanan nga katipan,—ang buong nga kasugoan, —amo ang manunudlo nga nagdala sa ila sa kay Kristo, agud nga sila mapakamatarung paagi sa pagtoo.

Sa amo “ang Ginoo nagsiling kay Moises,  
“Gani naghimo ako sang kahon nga akasya kag nagbasbas sang duha ka malapad nga bato nga pareho sadtong nahauna, kag nagsaka sa bukid dala ang duha ka bato. Ginsulat sang Ginoo sa sining malapad nga bato ang iya ginsulat sang una, ang Napulo ka Sugo nga ginhatag niya sa inyo sang naghambal siya halin sa kalayo sadtong adlaw nga nagtipon kamo sa bukid. Sang mahatag na ini sang Ginoo sa akon, nagpanaog ako sa bukid kag ginsulod ko ini sa kahon nga akon ginhimo, suno sa ginmando sa akon sang Ginoo.” Deuteronomio 10:3-5

Didto nyan ginpasad sa tunga sang katawhan ang pag-alagdan sa Santuaryo, upod ang “landong sang umaabot nga manluluwas bilang halad nga sakripisyo,” kg upod kay Kristo. “Ang manugpatunga sang bag-ong katipan,” ang “isa ka manugpatunga a tunga sang Dios kag sang katawhan,” nga ginrepresatar sang labing mataas ngasacerdote saiyang pag-aladan sa sulod sang santuaryo. Sa sinang santuario sila gindala, sa presensya kag pagtoo, ilang halad, kag pagtuad sang ilang mga sala. Ang dugo sang ilang halad ginakuha sang labing mataas nga sacerdote sa santuaryo, ang katumbasan ginhimo para sa ila, kag ang sala ginpatawad. Kag sa dakung adlaw sang katumbasan, ang dugo sang halad nga para sa tanan nga katawhan igawisik sa altar sang pakiluoyan, kag sa atubangan sang pakiluoyan, nga yara sa ibabaw sang kaban sang katipan, nga yara sa ibabaw sang kasugoan.

Sa tunga sang makasasala ang kasugoan may yara gid pirmi sakripisyo, nga ginarepresentaran kay Kristo( nga sa Iyang pagtoo, amo si Kristo,

ang kasigurohan sang mas “maayong katipan”), nga paagi sina ang kapatawaran gindala pakadto sa makasasala kag ang pagkamatarung sang Dios, nga amo lang ang makapaumpaw sa tanan nga demanda sang kasugoan. Kag sa sina, paagi sa pagtoo kay Kristo, sa sini nga katipan nga sa diin si Kristo amo ang manugpatunga, kag sa amo sia amo ang kasigurohan, makita ang wala mabuong nga kasugoan.

Amo ina ang natabo sadto, kag asta karon, ang matuud nga kahulugan sang bag-ong pagsulondan sa mga butang sa Sinai, matapus ang pagbuong sang tapitapi nga bato, kag sang matapus ang pagpakawalay pulos sang nahaunang katipan. Amo na ang pamaagi sang pagtoo, ang dalan sang “pagkamatarung sang Dios nga amo ang paagi sa pagtoo ni Kristo Jesus nga mangin sa tanan kag sa tanan nga mga nagatoo sa Iya” Roma 3:22

Apang, tan-awa, bangud sa pagkadili matinuohon sang Israelinhon sa wala magdugay ang tanan nga ini nangin sistema na sang mga hilikuton, kaangay gid sa nahaunang katipan. Ang ang tanan nga sakripisyo kag mga halad, kag ang mga seremonya nga may kaangtanan sini, nga kon tani ginhatag sang Dios bilang ekspresyon sang pagtoo. Apang ang Israel bangud sang ilang pagkawalay pagtoo, ginwala tanan kag **ginhimo nga sistema sang mga hilikuton kag seremonialismo**. Imbis kontani ang pagkamatarung magaabot paagi sa pagtoo, kag ang mga sakripisyo kag mga halad mangin sa kabug-osan nga ekspresyon sang pagtoo, apang sila nagpaabot nga ang pagkamatarung paagi sa mga halad mismo, kag sa ila maayong buhat sa paghimo sang mga halad.

Kag amo man sina sa panahon ni Ginoong Jesus sa duta, kag sa panahon ni Pablo kag sa mga taga-Galacia. Amo man sina sa mga “Pariseo, nga nagtoo,” nga nagpalibog sa mga taga-Galaci kag nagdaldal sa ila halin sa “pagkamatarung paagi sa pagtoo pakadto sa pagkamatarung paagi sa buhat kag mga seremonyalismo. Kag, busa, nagsulat, “Galacia 4:22-25 Nagasiling didto nga si Abraham may duha ka anak nga lalaki; ang isa sa ulipon nga si Hagar, kag ang isa sa iya asawa nga si Sara. Ang iya anak sa ulipon natawo sa ordinaryo nga pagkatawo, pero ang iya anak nga sa iya

gid asawa natawo suno sa promisa sang Dios. Puwede ini nga himuon nga halimbawa: Ining duha ka babayi nagarepresentar sang duha ka kasugtanan. Si Hagar nagarepresentar sang kasugtanan nga ginhatag sang Dios kay Moises sa Bukid sang Sinai. Ini wala sing iban kundi ang Kasuguan. Ang iya mga anak natawo nga mga ulipon. Si Hagar, nga nagarepresentar sang Bukid sang Sinai sa Arabia, nagarepresentar man sang siyudad sang Jerusalem subong. Kay ang mga tawo sa Jerusalem ulipon *man*.

Amo ina ang Diosnon nga pamaagi nga ginhatag sa pagluwas gikan sa pagkaulipon sa daan nga pagpakigkatipan nga ilang ginsaad, paagi sa pagkawalay pagtoo, ginhimo nga sistema sang kahioliplan, nga nagkapareha sa pagkaolipon sa daan nga katipan. Sila sa pagkamatuud, mga tiko sa panghunahuna kay ang Bag-ong katipan sang ulihi ila ginexpresar sa prinsipyo nga suno gid sa daan nga katipan.— pagkamatarung paagi sa buhat. Sa sina ang maayong balita sa ginpahayag kasubung sa pag-expresar sang mga sakripisyo, mga halad kag mga pagministiryo sa amo nga tion, ilang ginpatiko pakadto sa pagkamatarung paagi sa buhat, kag serimonyalismo, kasubung sang mga taga-Galacia ang mga “pariseo, nga mga nagtoo” nagpatiko sang maayong balita kaangay sang mga sakripisyo kag mga pagministiryo ni mismo ni Kristo.

Kag kaangay ni Hagar kag Ismael nga ginpalayas, agud to nga ang katipan sang Dios mapangalipayan sing bug-os; kag kaangay sang katipan sa Sinai dapat nga igasikway sing bug-os agud nga angg pagpakamaayo sa katipan kay Abraham, ang bag-ong katipan mapangalipayan; sang si Kristo nag-abot kag, paagi sa sakripisyo kag halad nga amo ang iya kaugalingon kag paagi sa iya kaugalingon nga pagministerio, napasulod ang kabug-osang mayong balita,—agud nga ini bug-os nga mapangalipayan, dapat nga may igasikway kag palayason nga sistema sang sirimonya kag sirimonyalismo, ang sistemang pagkamatarung paagi sa buhat, butang nga pinatiko sang mga israelinhon nga ginpauntat sang nag-abot na ang matuud Gospel, ang pagkamatarung paagi sa pagtoo.”ang Jerusalem nga amo subung... yara sakahioliplan

upod sa iyang mga anak... bisan amo man sina, ano ang hambal sang kasulatan? “Palayasa ang ulipon nga babayi kag ang iyang anak, kay ang anak sang ulipon dili mangin manunubli kaupod sa anak sang hilway nga babayi.” “Ang Jerusalem nga yadto sa itaas hilway, nga amo ang iloy naton tanan... karon, kita, mga kauturan, kaangay ni Isaac sadto, mga anak sang saad.”

Kag sa amo man palayason sing bug-os kag dayon ang prinsipyo sang serimonyalismo,—ang pinakaprinsepyo sang pagkaulipon sang pagkamatarung paagi sa buhat sa bisan ano nga porma ini nga mahimo sa iyang kaugalingon mapresenta; kag agud nga mapatindug ini. Sa baylo sang prinsipyo nga langitnon nga amo ang pagkamatarung paagi sa pagtoo. “sa amo man, mga utud, kita indi anak sang ulipon nga babayi kondi iya sang hilway nga babayi.” Kag bangud sina, may yara kita dapat nga ipaalinton sa tanan nga katawhan, ang bulahan nga singgit, “tungud sa kahilwayan ginhilway kita ni Kristo; busa magtindug kamu sing maligon, kag dili magpagota liwat sa kahiolipnan. Galacia 5:1

Ang daan nga katipan, nga gikan sa Sinai, natingub sa isa ka tinaga “ako”. Ang bag-ong katipan, ang dayon nga katipan, natingub sa isa ka tinaga “Kristo.”

Ang daan nga katipan amo ang kaugalingon kag iyang pagkamatarung. Ang bag-ong katipan amo si Kristo kag ang pagkamatarung sang Dios.

Ang daan nga katipan amo ang kaugalingon kag ang pagkaulipon sa sala kag buhat sang kasugoan. Ang bag-ong katipan amo si Kristo kag ang kahilwayan sang pagkamatarung nga paagi sa pagtoo.

Ang daan nga katipan—kaugalingon-dapat nga isikway kag palayason sing bug-os agud nga ang bag-ong katipan—si Kristo—maplastar sa iya husto nga duug kag makapakita sang iyang gahum nga nagaluwas, kay ang anak sang ulipon dili mangin manunubi upod sa anak sang hilway.

## Ang duha ka katipan sa Taga- Galacia

Sang tuig 2015 nagapamalandung ako kon bala ining duha ka katipan nga ginhiymanbit sang balaan nga kasulatan nagaoperate man suno sa langitnon nga sulondan sa diin sang isa ka katipan pagadalhon sang isa. Naga operate sa baliskad nga sistema ang daan nga katipan nagdala sang kamatayon subung nga sulis sang sa bag-ong katipan nga magadala sa kinabuhi. Ini nga framework magahatag sa aton sang balatyagon nga ang daan nga katipan lain samtang ang bag-ong katipan maayo. Ang daan nga katipan dapat likawan samtang ang bag-ong katipan dapat nga batonon. Samtang akon ini ginapamalandungan ang texto sa 2 Corinto. 3:7 gulpi lang nag-athag sa diin si Pablo nagsiling nga ang pagministeryo sang kamatayon nasulat kag naukit sa bato mahimayaon. Kon yadto mahimayaon buut silingon maayong butang. Nyan nangin maathag nga agud matawo liwat ginkinahanglan nga ang isa mapatay kag nyan matawo liwat nagbutang ini sang kamatayon kag kabuhi bilang pasunud. Ini nagkahulugan nga ang daan nga pagpakigkatipan amo ang alagyan agud nga makasulod sa bag-ong pagpakigkatipan. Ang matuud ining duha pareho nga nagapangabudlay agud nga ang isa magdala sa imo pakadto sa isa.

Sang nagdason nga tuig samtang ako nagahiwat sang katipunan sa norte nga bahin sang Germany nagabasa ako sang libro nga Studies in Galassians by A. T. Jones kag sa sulod sining libro nasapwan ko ang konpirmasyon nga akon ginapangita.

Gani ang pagpakigkatipan nga halin sa Sinai nagdala sa ila sa pagpakigkatipan upod kay Abraham. Ang una nagdala sa ila sa bag-ong pagpakigkatipan. Gani ang kasugoan, nga amoang basihan sang amo nga kasugtanan, —ang nabuka nga kasugoan, — amo yadto ang ilang manunudlo sa pagdala sa ila sa kay Kristo, agud nga sila mapakamatarung paagi sa pagtoo. A.T. Jones RH July 17, 1900

Ini tama ka importante nga mahibaloan. Ini isa ka proseso nga ang daan nga pagpakigkatipan amo ang magadala padulong sa bag-ong kasugtanan nga makahimo nga ang manunudlo (nga amo ang kasugoan) magadala sa amo nga kalag sa kay Kristo agud nga siya mapakamatarung paagi sa pagtoo.